

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ

Diplomová práce
Odpovědnost sportovců za doping

Aneta Pechancová

Plzeň 2021

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma

„Odpovědnost sportovců za doping“

vypracovala samostatně, pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Plzni, dne 21. 3. 2021

.....

Podpis autora

Poděkování:

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu mé diplomové práce doc. JUDr. Janu Paulymu, CSc. za odborné vedení, pomoc a rady při zpracování této práce. Poděkování též patří mé rodině a partnerovi, bez jejichž podpory by práci nebylo snadné dokončit.

Obsah

Úvod	7
1 Právo a sport	9
1.1 Sport	9
1.2 Právo ve sportu	10
1.2.1 Otázka existence sportovního práva ve 21. století	13
1.2.2 Prameny sportovního práva a jejich závaznost	17
1.2.3 Principy sportovního práva.....	28
2 Odpovědnost.....	30
2.1 Občanskoprávní odpovědnost obecně	30
2.1.1 Obecné předpoklady vzniku občanskoprávní odpovědnosti	30
2.1.2 Druhy občanskoprávní odpovědnosti	31
2.1.3 Občanskoprávní odpovědnost v systému právní odpovědnosti	32
2.2 Právní a mimoprávní odpovědnost ve sportu obecně.....	33
2.2.1 Disciplinární odpovědnost.....	34
2.2.2 Odpovědnost za porušení antidopingového závazku	35
3 Doping a jeho právní zakotvení.....	39
3.1 Právní zakotvení	39
3.1.1 Světová antidopingová agentura.....	40
3.1.2 Antidopingový výbor České republiky	41
4 Testování dopingu, jeho prokazování a sankce	43
4.1 Testování dopingu	43
4.2 Prokázání dopingu	46
4.3 Sankce za doping	47
5 Rozhodnutí arbitrážních komisí s ohledem na odpovědnost sportovce.....	51

5.1	Rozhodnutí na národní úrovni	51
5.1.1	E. H. v Disciplinární komise Českého svazu cyklistiky	51
5.2	Rozhodnutí na mezinárodní úrovni	54
5.2.1	UKAD proti R.W.....	55
5.2.2	WADA proti J.H. a USADA	56
5.2.3	WADA proti S.Y. a FINA	59
	Závěr.....	62
	Resumé	64
	Seznam použitých zkratk	65
	Seznam použitých zdrojů	66

Úvod

Téma diplomové práce Odpovědnost sportovců za doping jsem si vybrala z mnoha důvodů. Jedním z nich je moje mnohaletá profesionální sportovní minulost, s tím související pravidelné dopingové kontroly a neustálé hlídání seznamu zakázaných látek. Druhým důvodem je opakované setkávání se s pozitivními dopingovými nálezy v mém okolí. V těchto případech jsem ne vždy nabyla dojmu, že sportovec, u kterého byl tento výsledek zjištěn, byl spravedlivě potrestán, a to jak v pozitivním, tak i negativním smyslu. Konečně třetím důvodem mého výběru byl zájem o sportovní právo jako takové, jehož existence je v právním světě hojně diskutována.

Celá práce je rozdělena do pěti částí, kdy úvodní kapitola se nejprve zamýšlí nad právem a sportem jako dvou vedle sebe stojících pojmů. Cílem je najít jejich propojenost či absolutní odlišnost, ze které by se existence sportovní práva dala snadněji odvodit. Kapitola seznamuje čtenáře s oběma názorovými proudy od historie po současnost, tedy na jedné straně zastánců existence sportovního práva a na straně druhé těch, co vidí sport a právo separovaně. Pro úplnost této práce je v této části věnován prostor i principům a pramenům sportovního práva, aby bylo zřejmé, z jakých právních či mimoprávních předpisů vychází navazující kapitoly.

Hlavní část této práce začíná přibližně v její polovině. Pro lepší návaznost je nejprve definován pojem odpovědnost v obecném smyslu, kdy s ohledem na sport hovoříme především o odpovědnosti občanskoprávní. Následují konkrétní a specifické odpovědnosti sportovce. Tato druhá kapitola hovoří o disciplinární odpovědnosti, která vyplývá z disciplinárních řádů jednotlivých sportovních svazů a o tzv. objektivní odpovědnosti sportovců, jenž vychází z rozhodnutí Arbitrážního soudu pro sport.

Téma samotného dopingu je další kapitolou, která se zabývá již samotným testováním sportovců, následným prokazováním pozitivního výsledku a sankcemi, jaké mohou za takový výsledek být uloženy. Z této kapitoly je patrné, jaká práva a povinnosti vyplývají sportovci před samotným testováním, v jeho průběhu a především po oznámení pozitivního výsledku z této dopingové kontroly.

V poslední části této práce se odráží informace získané v předešlých kapitolách a odkazuje na související rozhodnutí národních či mezinárodních disciplinárních komisí a soudů. Zároveň je zde poukázáno na zvláštnosti, které jednotlivá rozhodnutí vykazují ve vztahu k odpovědnosti sportovců.

Jedním z cílů této práce je zjistit, jaká právní úprava v oblasti dopingů na území České republiky existuje, zda je dostatečná a je možné ji aplikovat na většinu případů, které ve sportu mohou nastat. Hlavním cílem však je zaměřit se na odpovědnost sportovců za doping, právě s ohledem na zmíněnou aktuální právní úpravu. Lze sportovce sankcionovat za porušení dopingových pravidel podle nějaké univerzální zásady, či univerzálních procesních postupů? Mohou tak být rozhodnutí arbitrážních komisí spravedlivé? Odpovědi na takové otázky se pokusím najít právě v této práci.

1 Právo a sport

1.1 Sport

Pod pojmem sport si umí každý jistě představit širokou škálu významů, který pro něho tento fenomén má. Ať už sport vidíme jako činnost, která zvyšuje fyzickou kondici a zdraví, jako mentální odpočinek od všedních dní nebo jako odreagování u televize či přímo jako divák na sportovním stadionu. V každém případě sport takový, jaký ho známe dnes, je opravdu velkým fenoménem a má výrazné postavení napříč všemi kontinenty, kulturami, ale i různými skupinami, hnutími či organizacemi. Sport se stal za poslední léta nedílnou součástí naší společnosti. Pro dospívající mládež má významnou výchovnou funkci a vytváří silné přátelské, ale i společenské vztahy.¹

Význam slova sport pochází z anglických zemí, kde tento termín byl označení pro venkovskou zábavu, jako byla jízda na koni, lov aj. Teprve až v polovině 19. století začaly být pod tímto termínem skryty i míčové hry a další sportovní disciplíny tak, jak je známe nyní.² Tento vývoj dokládá Ottův naučný slovník z roku 1905 a jeho definice sportu, která říká, že sport je „*angl. hra, zábava, značí po vítce nezištnou zábavu spojenou s vynikajícím nějakým cvikem tělesným a provozovanou většinou pod širým nebem, jako jsou jízda na koni a na kole, automobilismus, lov a různé jeho druhy, plavání, veslování, yachting, tělocvik v širším slova smysle (athletika lehká i těžká), šermířství, bruslení, jízda na lyžích a na sáňkách, hry míčem, střelba, turistika horská apod.*“³ Samotný původ slova je tedy anglosaský a vychází ze slova „disport“, který se volně překládá jako obveselení, rozptýlení, ale i jako kratochvíle, či útěk od práce.⁴

Ačkoli se o definici sportu pokoušelo v minulosti několik právních a mimoprávních teoretiků, i přes výše zmíněnou oblíbenost a pozitivní

---

¹ JURKA, Helena. Právní úprava profesionálního sportu v České republice a zahraničí. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 1.

² PELC, Martin. *Dějiny sportu – od kuriozity k vědecké historii*. [online]. [cit. 12 listopadu 2020]. Dostupné z: https://www.slu.cz/slu/cz/projekty/webs/popularizace/postery-sylaby-publikace-1/poster/5-cyklus/0416_pelc.pdf/.

³ *Ottův slovník naučný: ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí*. Praha: J. Otto, 1905. 23 svazek, s. 908.

⁴ PELC, Martin. *Dějiny sportu – od kuriozity k vědecké historii*. [online]. [cit. 12 listopadu 2020]. Dostupné z: https://www.slu.cz/slu/cz/projekty/webs/popularizace/postery-sylaby-publikace-1/poster/5-cyklus/0416_pelc.pdf/.

dopady, neexistuje pro sport jednotná definice, která by nám říkala, co vlastně takový sport znamená.⁵

Laickou veřejností je však sport považován za činnost, u které je třeba vyvinout pohybovou tělesnou aktivitu, jež může být provozována s náradím, ale i bez něho. Sport je dle této veřejnosti aktivita, jejíž činnost může být upravena různými pravidly, či zvyklostmi a výsledky z této činnosti jsou měřitelné a následně porovnatelné s ostatními.⁶ V této „definici“ můžeme najít tři důležitá vymezení. Prvním z nich je skutečnost, že sport je fyzickou aktivitou. Zcela tak vylučuje veškeré hry a soutěže, které se zakládají na duševních schopnostech. Druhé vymezení je to, že sport má pravidla, která jsou jasně vymezená a na jejichž základě se soutěží. S tím souvisí poslední vymezení, které sportu dává soutěžní charakter. Je tedy možné u stejné sportovní disciplíny porovnat dosažené výsledky mezi jednotlivými provozovateli takové sportovní činnosti.⁷

Vzhledem k výše uvedenému mě napadá otázka, zda například takové šachy není možné považovat taktéž za sport. Do těchto vymezení určitě nespadají, chybí základní atribut, a to fyzická aktivita. Avšak některé šachové partie trvají šest a více hodin, takže určitě jistý druh fyzické přípravy je nezbytný.

1.2 Právo ve sportu

Vztah mezi právem a sportem je čím dál častější téma právních článků napříč světovými státy.⁸ Právo funguje jako nástroj regulace pravidel chování a je dlouhá léta ve společnosti nepostradatelný. Vedle toho se ve společnosti čím dál více zvyšuje oblíbenost sportu. Je třeba se tedy zamyslet, zda a jak je možné regulovat pravidla chování ve sportovním prostředí. Prozatím víme, že právo a sport mají nepochybně společnou jednu věc – ani jeden nemá svou jednotnou definici.

---

⁵ KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 27.

⁶ MAISNER, Martin, Petr DOUBRAVA, Jiří JANÁK, Barbora VLACHOVÁ a Michaela DOMBROVSKÁ. *Základy sportovního práva*. Praha: C.H. Beck, 2019. str. 1.

⁷ Tamtéž.

⁸ GÁBRIŠ, Tomáš. *International and European sports law*. Bratislava: 2015, s. 8.

Ve sportu existuje celá řada kategorizací, já si ovšem vybrala rozdělení na sportovní činnosti, jelikož mi vzhledem k následné právní regulaci přijde jako nejvhodnější. Sportovní činnosti dělíme na tři základní skupiny – sportovní činnost profesionální, výkonnostní a rekreační. Každá z těchto skupin se řídí rozlišnými právními poměry.⁹

Právě s rozmachem sportu profesionálního, kde sportovci vykonávají sportovní činnost na základě smlouvy, která je zavazuje k různým povinnostem, se postupně zvyšuje i role práva ve sportu. Logicky by se tak dalo říci, že právě v těchto dobách vzniká sportovní právo jako nové odvětví práva. Avšak je zde velká část názorových proudů, kteří vnímají sportovní právo spíše jako pedagogickou disciplínu, a kteří pojem sportovní právo stále neuznávají a nadále raději používají pojmy odděleně, tedy jako právo a sport. Jejich nejsilnějším argumentem je fakt, že vždy dochází pouze k aplikaci normy jiného právního odvětví do sféry sportovní.¹⁰ Toto tvrzení má mimo jiné oporu v i širším historickém kontextu.

Již v antickém Římě byly násilné delikty pocházející ze sportovní činnosti hodnoceny podle lex Aquilia, která nebyla právní normou speciální, ba naopak upravovala odpovědnost za porušení právní povinnosti, tudíž se aplikovala i v případech jiných než ryze sportovních.¹¹

Ovšem v rámci odkazu na to zajímavé si dovoluji učinit časový skok a zmínit, jak se právo a sport, případně sportovní právo, vyvíjelo ve 20. století.

J. Loup se ve své koncepci Sport a právo ze 30. let 20. století jasně vymezil, že existence sportovního práva je nezpochybnitelná. Vycházel tak ze stanov a interních řádů Národního výboru sportu, a také ze stanov a řádů sportovních federací.

V 50. letech téhož století, než se v našich zemích objevily vůbec první teorie o sportovním právu, vypracovali U. Bögelsack a W. Arnold vědecko-právní systematiku a knihovnický systém v úseku sportovního práva. Jejich studie o sportovním právu vymezovala mimo jiné organizační a správní vztahy ve sportu, právní vztahy sportovní činnosti, fungování sportovních

---

⁹ MAISNER, Martin, Petr DOUBRAVA, Jiří JANÁK, Barbora VLACHOVÁ a Michaela DOMBROVSKÁ. *Základy sportovního práva*. Praha: C.H. Beck, 2019. s. 1.

¹⁰ GÁBRIŠ, Tomáš. *International and European sports law*. Bratislava: 2015, s. 9.

¹¹ SÁDOVSKÝ, Stanislav. *Právní aspekty násilí ve sportu*. Praha: Karolinum, 2010, s. 28.

organizací navzájem i ke státu, nebo posuzování nedovolených činů při vykonávání sportovní činnosti. Co se obsahové stránky týká, vycházeli ze sportovních pravidel, právních pravidel sportovních zápasů, a především z obecných právních norem, které se daly aplikovat ve sportovní sféře. Ovšem přes veškeré bádání se Bögelsack a Arnold domnívali, že sportovní právo nemůže vystupovat jako samostatné právní odvětví.

Výrazně odlišný názor měl B. Zauli, který o existenci sportovního práva měl jasné představy. Tvrdil, že sportovní právo samostatným odvětvím je a má vlastní normy, které se nikterak neslučují s obecným právem. Snažil se ve své koncepci vytvořit jakýsi sportovní zákon, kde pro jeho obsah stanovil vysoké nároky, které měly upravovat, co vše se smí a nesmí dělat, tak, aby sport zůstal ve své podstatě zachován. Dle Zauliho je zásah pozitivního práva do sportu možný pouze v krajních případech, a to jen z ekonomických či morálních důvodů.

Ke koncepci B. Zauliho se přikláněl i jediný český reprezentant v oblasti sportovního práva té doby, Jiří Hora. Jeho názory nebyly tak hraniční jako tomu bylo v případě Zauliho, nicméně i Hora viděl rozlišení mezi právem obecným a právem sportovním. Sportovní právo si představoval jako souhrn pravidel, přičemž tvrdil, že tato pravidla není možné *a priori* považovat jako součást právního řádu, ovšem lze je pokládat za součástí sportovního práva.¹²

V 90. letech téhož století vývoj sportovního práva pokračoval, ba tím více v této době právo do sportu pronikalo. Díky tomu začaly vznikat i sportovně-právní doktríny, v nichž se odrážely souhlasné i nesouhlasné názory o existenci sportovního práva.

Jedna z nejvýznamnějších koncepcí 90. let byla koncepce J. Barnese, který viděl sportovní právo jako disciplínu, která se zabývá základními etickými problémy, jakými jsou svoboda, spravedlnost, rovnost, bezpečí nebo ekonomická ochrana. Ve své podstatě byl Barnes zastáncem sportovního práva, které opíral o velký nárůst sportovní legislativy, judikatury, či arbitrážních rozhodnutí.

---

¹² KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 142-153.

Víceméně stručně jsme si shrnuli nejvýznamnější stanoviska minulého století. Jak se ovšem na otázku existence sportovního práva nahlíží aktuálně ve 21. století? Začínají se názorové proudy již sjednocovat?

1.2.1 Otázka existence sportovního práva ve 21. století

V souvislosti s historickým kontextem, který jsem popsala výše, se nabízí otázka, jak sportovní právo jako odvětví práva v dnešní společnosti vnímáme, zda tedy existuje, či nikoli. A pokud existenci sportovního práva uznáme, co si pod ním můžeme představit. Jak jsem již zmínila, názory se různí a jsou velmi rozmanité. Jednoznačnou odpověď jen těžko nalezneme, pokusím se však vysvětlit, jak je možné na sportovní právo, respektive právo a sport nahlížet. Nejprve je však potřeba si rozdělit právo na heteronomní a právo autonomní.

1.2.1.1 Heteronomní a autonomní právo ve sportu

Heteronomní právo je v samé podstatě právem objektivním, které je tvořeno jiným subjektem, než kterému je toto právo určeno. O heteronomním právu tedy hovoříme tehdy, kdy stát pomocí právních norem reguluje chování lidí ve státě. Navíc působí *erga omnes*, neboli proti všem.¹³

Při aplikaci heteronomního práva do sféry sportovní musíme rozlišit dva základní druhy norem. Normy, jejichž úprava se týká pouze sportu a normy, které jsou obecné a se sportem nikterak nesouvisí. Pro čistě sportovní normy můžeme jako příklad uvést zákon č. 115/2001 Sb., podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, případně pak více stručnější zákon č. 60/2000 Sb., o ochraně olympijských symbolik. Těmi obecnými normami, jež se aplikují i na jiné právní vztahy, které se sportovního práva nedotýkají, jsou například normy pracovního práva, které upravují jak pracovní poměr profesionálních sportovců, tak i pracovní právní vztahy běžných zaměstnanců, kteří nevykonávají v rámci svého zaměstnání žádnou sportovní činnost.

Napříč jednotlivými státy a jejich odlišnými přístupy k rozsahům norem heteronomního práva v oblasti sportu ho můžeme rozlišit dále na dva základní typy modelů. Hranice mezi nimi těmito modely je však poměrně

---

¹³ KNAPP, Viktor. Teorie práva. Praha: C. H. Beck, 1995, s. 52.

tenká. První z nich je model tzv. intervenční, který reprezentuje státy, které výrazně normativně zasahují do vztahů sportu se týkajících. Druhým reprezentantem je model liberální, který je již ze svého názvu více benevolentní a úpravu sportovních vztahů dává do rukou čistě soukromoprávním subjektům.

V případě druhého zmiňovaného modelu je více než zřejmé, že ve státech, v nichž tento přístup převažuje, lze o existenci sportovního práva jako právního odvětví hovořit ztěžka. Jedním z takových států je například právě Česká republika, kde můžeme říct, že sportovní právo jako ryze samostatné právní odvětví zatím neexistuje.

Výrazně odlišná situace je u států preferující model intervenční. Zde je snaha o zakotvení samotného ústavního subjektivního práva na sport či právo sportovat. U intervenčního přístupu čím dál více vznikají speciální zákony o sportu nebo se sportovnímu právu věnují rozsáhle v jednotlivých zákonech. Jako příklad může sloužit zákonná úprava Slovenské republiky - zákon č. 440/2015 Z. z., o športe a o zmene doplnění niektorých zákonov, ve znění pozdějších předpisů.¹⁴

Jak jsem již uvedla, vedle heteronomního práva tu stojí právo autonomní. Je tomu tak především proto, že heteronomní právo má vliv jen na poměrně úzkou část úpravy lidského chování. Díky zásadě *je dovoleno vše, co není zákonem zakázáno*, mají subjekty práva mezi sebou velmi volnou ruku při úpravě právních vztahů a zákon jim dovoluje je upravit tzv. autonomně. Takto vytvořené právo, které zakládá práva a povinnosti subjektů, jenž je vytvořily, nesmí být v rozporu s právem heteronomním, tzn. nesmí být *contra legem*. Za autonomní právo tedy považujeme to, kdy je normotvůrce totožný s adresátem. Autonomní právo působí na rozdíl od heteronomního *inter partes*, tj. mezi těmi, kdo si takové právo vytvořili.¹⁵

Jako ideální příklad autonomního práva v oblasti sportu na území České republiky je smlouva. Díky tomu, že sportovní právo v našem státě není prakticky nijak upraveno právními předpisy, vzniká tak jakýsi paraprávní normativní akt. To v podstatě znamená, že k tvorbě takové

---

¹⁴ PAULY, Jan. K základním otázkám tzv. sportovního práva. *Právnícké listy*. Praha: Wolters Kluwer, 2018. č. 2, s. 10.

¹⁵ KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Praha: C. H. Beck, 1995, s. 52.

smlouvy nedochází prostřednictvím vlastních právních norem (jako tomu je u heteronomního práva), nýbrž prostřednictvím právního jednání smluvních adresátů, jak jsem vysvětlila výše. Taková uzavřená smlouva v oblasti sportu dokáže zavázat smluvní strany, ať to jsou například příslušníci spolku nebo návštěvníci fotbalového stadionu. Ač by se nemuselo zdát, velmi často jsou ze smluvního autonomního práva v oblasti sportu vyloučena různá pravidla her, jako pravidla hokeje, fotbalu apod. Je otázkou, zda takové vyloučení je opodstatněné, když porušení zmíněných pravidel můžeme vnímat jako porušení smlouvy a následná sankce může být srovnatelná s porušením klasických paraprávních normativních aktů.

Rozsah sportovního autonomního práva nelze předem obecně určit, je zde velké množství variant svobodné vůle subjektů. Zároveň je autonomní právo jakýsi protipól práva heteronomního, tedy tam, kde se užije heteronomní právo se zpravidla neuplatní autonomní právo a naopak. Tyto rozdíly mezi těmito právy je nutné vnímat, byť autoři mnohých publikací tak nečiní a tím výrazně ovlivňují náhled na vnitrostátní i mezinárodní regulaci sportu. Co se týká úvah o nadnárodních regulacích v souvislosti s nečiněním rozdílů mezi heteronomním a autonomním právem, zajímavým příkladem může být Antidopingový kodex, přijatý Světovou antidopingovou agenturou (dále jen „WADA“) v roce 2003, který bývá často možná chybně označován jako právní předpis. Stejně tak je otázkou, zda můžeme rozhodnutí Arbitrážního soudu pro sport (dále jen „CAS“), který byl založen Mezinárodním olympijským výborem (dále jen „MOV“), považovat za právní pramen sportovního práva, či na něho nahlížet také jen jako na paraprávní normativní akt. Z výše uvedeného je zřejmé, že autonomní právo není právem objektivním, ačkoli jeho závaznost je prakticky stejná jako u práva heteronomního.¹⁶

Otázka existence sportovního práva je těžká a najít odpověď je opravdu náročné, a to i díky tomu, že normy, které se týkají sportovního práva zasahují do vícero právních odvětví, proto je vymezení jednoho konkrétního předmětu sportovního práva velmi obtížné. Z výše uvedeného je patrné, že na existenci sportovního práva bylo vysloveno mnoho, a to jak pozitivních, tak

---

¹⁶ PAULY, Jan. K základním otázkám tzv. sportovního práva. *Právnícké listy*. Praha: Wolters Kluwer, 2018. č. 2, s. 10-11.

negativních názorů. Dalo by se předpokládat, že tam, kde se neuplatňuje intervenční model v oblasti sportovní právní úpravy, tam tím pádem neexistuje heteronomní sportovní právo. Zároveň však sportovní autonomní právo nelze vnímat jako právní odvětví, a to ani jako součást jiného. Lze tedy uvažovat o existenci sportovního práva jen tam, kde se intervenční model uplatňuje?

O neexistenci jednoznačné právní úpravy sportu hovoříme i na území našeho státu. U nás by bylo nepochybně třeba doplnit právní úpravu v oblasti sportu profesionálního a s ním souvisejících daňových otázek, ale i jasné a efektivní opatření proti negativním jevům ve sportu, jako je doping, manipulace výsledků v soutěžích, nebo násilí ve sportu. Dále by bylo vhodné mít legislativně utříděnou sportovní terminologii. V neposlední řadě je třeba právní úpravy právních norem, jejichž obsahem budou alespoň základní smluvní typy¹⁷, jelikož právní normy, které jsou aktuálně účinné a mohly by mít charakter norem sportovních, jsou spíše normami soukromého práva, tudíž jejich aplikace na sportovní oblast je složitá.¹⁸ Právními předpisy a jejich závazností v oblasti sportu nejen na území České republiky se budu zabývat v následující kapitole.

Můj osobní názor na existenci sportovního práva nebyl vždy jednoznačný. Během mé několikaleté vrcholové sportovní kariéry v kombinaci se studiem právnické fakulty jsem se nejednou setkala se situací, kdy jsem vnímala jakousi absenci tohoto odvětví. Nejprve jsem se tedy přikláněla k názoru, že sportovní právo neexistuje a je to pouhé označení pro jeden z mnoha směrů v „právnickém světě“, které nemá zcela plnohodnotný charakter. Sportovní právo jsem vnímala spíše jako propojení oblasti sportu s oblastí práva, které je velmi těžko aplikovatelné na různé situace, které se ve sportu mohou dít a také dějí. S postupem času jsem ale tento svůj postoj přehodnotila. S přibývajícím věkem a rostoucí výkonností jsem byla pod pravidelným dohledem dopingových komisařů a dopingových kontrol, a to nejen při závodech, ale hlavně v době, kdy jsem byla doma, odpočívala, případně kdy jsem se připravovala na jeden z mnoha dalších tréninků (viz

---

¹⁷ Tamtéž, s. 12.

¹⁸ PAULY, Jan ml. Několik zamyšlení nad smluvním právem ve sportu. *Právníkové listy*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. č. 1, s. 31.

kapitola 4). Tehdy mě napadalo nespočet otázek. Na jakém základě může dopingová komise zazvonit u mě doma a testovat mě na přítomnost zakázaných látek? Na jakém základě mám povinnost je přijmout? A když je nepřijmu, jak je možné, že mě mohou sankcionovat?

Odpovědi byly ale celkem nasnadě. Ačkoli nemáme v Čechách zákon upravující doping, dopingové kontroly aj., jako stát jsme přijali dokumenty, které zmiňují v následující kapitole, a které nás zavazují k jejich dodržování. V těchto dokumentech jsou jasně vymezená pravidla, povinnosti a práva týkající se pouze sportovního odvětví.

V poslední řadě jsem jako profesionální sportovec podepisovala nejednu smlouvu. Ano, částečně by se dalo říci, že se jednalo o čistě pracovně-právní smlouvu, protože jsem byla zaměstnaná a dostávala za to odměnu. Ovšem moje „zaměstnání“ spočívalo v častých cestách do zahraničí, ve vykonávání práce převážně o víkendech, trénování v brzkých ranních a pozdních večerních hodinách. Opět se nabízí otázka, zda by toto vše bylo možné bez existence sportovního práva.

Přes počáteční skepticismus jsem z výše uvedených důvodů dnes již přesvědčená, že sportovní právo existuje. Čím si však stále nejsem zcela jistá je to, zda ho budeme moci v budoucnu nazývat právním odvětvím. Aktuálně se přikláním k názorům, že na sportovní právo je třeba nahlížet spíše nahlížet jako na jakýsi soubor právních norem, které regulují vzájemné vztahy jak v profesionálním sportu, tak sportu amatérském a vztahy mezi organizacemi než jako na ucelené jednotné právní odvětví.¹⁹ V každém případě si myslím, že bez jeho existence bychom si určité sportovní situace či skutečnosti vysvětlovali jen stěží a aplikace by byla jednoznačně složitější.

1.2.2 Prameny sportovního práva a jejich závaznost

Z důvodů uvedených v předchozích kapitolách je účel vymezení pramenů sportovního práva třeba vnímat spíše jako pedagogický, studijní či informativní. V této kapitole nalezneme zdroje, ze kterých vychází dnešní právní vztahy v oblasti sportu. Ovšem i v případě sportovního práva lze

---

¹⁹ MAISNER, Martin, Petr DOUBRAVA, Jiří JANÁK, Barbora VLACHOVÁ a Michaela DOMBROVSKÁ. *Základy sportovního práva*. Praha: C.H. Beck, 2019, s. 5.

očekávat i tzv. formální prameny práva, které jsou právní veřejností všeobecně přijímány.

Vývoj sportovní legislativy, tzn. legislativa zaměřená pouze na oblast sportu, je přímo úměrný zvýšení zájmu o právní aspekty sportovních činností. K prvním významným pokusům o harmonizaci či snahu o tvorbu sportovních norem a předpisů docházelo na území evropských států v 80. a 90. letech minulého století. Důvodem této činnosti bylo především zvýšení sportovních aktivit v kombinaci s politickými, ekonomickými či sociálními změnami.²⁰

Právě 20. století bylo pro oblast sportu velmi přelomovým, začínal se z něho stávat mimo jiné i ekonomický a mediální fenomén. Do té doby byl význam sportu poněkud odlišný. Sloužil spíše pro obveselení a rozptýlení, a právě díky tomu nebyla nutná žádná legislativní úprava taková, aby vytvářela přímou podporu sportu. Až ve 20. století se začínalo dostávat do popředí tzv. *právo na sport*.

Práve na sport bylo myšleno takové právo, které je určené pro všechny fyzické osoby, nikoli jen pro pár vyvolených jedinců. Cílem bylo, aby každý jednotlivec mohl právo na sport plně a aktivně využívat. Z toho pramenilo vyvíjení tlaku na veřejnoprávní instituce států, tak, aby došlo k realizaci sportovní politiky formou konstituování, podpory a kontroly. Výsledkem měla být komplexní spolupráce státu se soukromými sportovními aktivitami, které budou upraveny konkrétním právním rámcem, a to ať cestou odborné literatury, judikatury nebo závěry vědeckých symposií. Právo na sport najdeme také vtělené v základních mezinárodních chartách, nebo v ústavách jednotlivých států.²¹

Díky specifčnosti sportovního prostředí, kdy členství v jednotlivých organizacích je čistě na svobodné vůli jejich členů, je sport provozován na základě zažitých pravidel a zvyklostí v takové organizaci. Tato pravidla jsou závazným pravidlem chování *sui generis* a jsou tudíž určitou normou regulující vzájemné vztahy sportovců a výkon jejich činnosti. Porušení těchto

---

²⁰ Tamtéž, s. 159 a s. 169.

²¹ Tamtéž, s. 170.

pravidel, tedy porušení sportovní normy, vyvolávají různé následky a sankce udělené orgány k tomu zřízenými.²²

Pro sportovní organizace je typická hierarchická struktura, která má jasné složení:

- sportovní organizace,
- národní federace,
- mezinárodní federace.

Tato struktura má logickou posloupnost při rozhodování sporů. V případě, že člen spolku nesouhlasí s rozhodnutím sportovní organizace, má možnost požádat vyšší instanci, v tomto případě národní federaci, o přezkum či zrušení takového rozhodnutí. Po vyčerpání veškerých opravných prostředků, to znamená k žádosti o přezkum národní či mezinárodní federaci, může být rozhodnutí přezkoumáno před soudem, či arbitrážním tribunálem. Rozhodnutí soudů tak můžeme vnímat jako právní pramen sportovního práva, který popisují v dalších odstavcích této práce.

Právní prameny rozdělujeme do dvou základních kategorií – formální a materiální. Materiální prameny v sobě skrývají vysvětlení, z jakého důvodu stát přistoupil k úpravě a regulaci určitého chování. Více se však nyní zaměřím na formální prameny sportovního práva, ke kterým řadíme především:

- mezinárodní smlouvy,
- rozhodnutí mezinárodních rozhodčích soudů,
- evropské právo a sport,
- zákon o ochraně olympijských symbolik,
- zákon o podpoře sportu,
- rozhodnutí vnitrostátních soudů,
- předpisy sportovních asociací,
- sportovněprávní písemnictví.

---

²² KUKLÍK, Jan. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012, s. 37.

1.2.2.1 *Mezinárodní a smlouvy*

Nejstarší významnou smlouvou je Olympijská charta, pocházející z roku 1894. Charta mimo jiné vymezovala pojmy a principy olympismu a stanovila pravidla fungování olympijského hnutí a rozdělovala úkoly hlavním subjektům Mezinárodního olympijského výboru.²³

Dalším významný mezinárodní dokument, který vznikl v roce 1978 a přijalo ho 160 členských zemí UNESCO, je Mezinárodní charta tělesné výchovy a sportu. Charta sice neobsahuje definici sportu, zakotvuje však právo každého na přístup k tělesné výchově a sportu, jakožto nezbytnému atributu pro rozvoj osobnosti, tedy tělesným, duševním a morálním schopnostem. Aby mohlo k rozvoji zmíněných schopností dojít, musí mít daná země dostatečné podmínky k účasti v tělesné výchově a sportu. Charta upravuje i mimořádné podmínky, které musí být vytvořeny mládeži a dětem předškolního věku, lidem starším a handicapovaným, kterým musí být umožněn rozvoj jejich osobnosti prostřednictvím speciálních programů, který bude přizpůsobený jejich potřebám.²⁴

1.2.2.2 **Rozhodnutí mezinárodních rozhodčích soudů**

Nejvyšší orgán rozhodující meritorně o sportovních sporech, je Arbitrážní soud pro sport, anglicky Court of Arbitration for Sport. Rozhodnutí CAS ve věci je konečné a vykonatelné.²⁵

1.2.2.3 **Evropské právo a sport**

Komunitární právo v oblasti sportu není úplně rozsáhlé, nicméně existuje značné množství dokumentů EU a rozsudků Evropského soudního dvora, které můžeme nepochybně za pramen sportovního práva považovat.

Jeden z prvních významných dokumentů je Evropská charta sportu pro všechny, jež byla přijata v roce 1977. Rada Evropy se jí však zabývala už od roku 1966, nakonec byla podepsána na 7. konferenci evropských ministrů a jejím cílem bylo, aby vlády jednotlivých zemí učinily taková opatření, která

---

²³ MAISNER, Martin, Petr DOUBRAVA, Jiří JANÁK, Barbora VLACHOVÁ a Michaela DOMBROVSKÁ. *Základy sportovního práva*. Praha: C.H. Beck, 2019, s. 7.

²⁴ *International Charter of Physical Education and Sport*. [online]. [cit. 27. října 2020]. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000216489>.

²⁵ MAISNER, Martin, Petr DOUBRAVA, Jiří JANÁK, Barbora VLACHOVÁ a Michaela DOMBROVSKÁ. *Základy sportovního práva*. Praha: C.H. Beck, 2019, s. 8.

zajistí možnost každému člověk sportovat v lepší, tedy bezpečném a zdravém životním prostředí.²⁶

Názvem podobná je Evropská charta sportu z roku 1992, která má cíle vymezeny již ve svém úvodním článku. Prvním z nich úkol vlády učinit taková opatření, aby *„každému jednotlivci byla poskytnuta možnost provozovat sport, zejména tím, že:*

a) zajistí všem mladým lidem možnost využívat tělovýchovné programy k rozvoji základních sportovních dovedností,

b) zajistí každému možnost sportovat a účastnit se rekreační tělovýchovné činnosti v bezpečném a zdravotně nezávadném prostředí a ve spolupráci s příslušnými sportovními orgány,

c) zajistí pro každého, kdo o to projeví zájem a bude k tomu nezbytně způsobilý, možnost zdokonalovat úroveň své výkonnosti, rozvíjet svůj potenciál osobního růstu a dosáhnout úrovně, kdy vynikne s veřejným uznáním.

Druhým cílem je ochrana a etických a morálních základů sportu, stejně tak lidské důstojnosti a bezpečnosti těch, kdo se sportovních činností účastní, ochrana sportu, sportovců i sportovkyň před veškerým zneužíváním, ať už politickým, či komerčním, případně hanobením a zneužíváním drog.²⁷

Téma sportu bylo často součástí smluv EU, ať už v Amsterodamské smlouvě, nebo smlouvě z Nice. V obou případech prostřednictvím deklarace došlo k připomenutí a zdůraznění sociální, vzdělávací či kulturní hodnoty sportu. K přelomu došlo v roce 2007, kdy Evropská komise představila Bílou knihu sportu.²⁸

Bílá kniha sportu je ucelený dokument, jenž ukazuje budoucí vývoj EU v oblasti sportu. Upravuje společenskou roli sportu, v rámci které mimo jiné stanovuje, jak postupovat v boji proti doping, které vidí v rozvinutí *„partnerství mezi donucovacími orgány členských států (pohraniční stráž,*

---

²⁶ *Sport pro všechny v olympijském hnutí.* [online]. [cit. 27. října 2020]. Dostupné z: https://www.olympic.cz/docs/osmus/sport_pro_vsechny_v_olympijskem_hnuti.pdf.

²⁷ *Evropská charta sportu.* [online]. [cit. 27. října 2020]. Dostupné z: <http://www.cuscz.cz/files/291NjZ.pdf>.

²⁸ *Sport a Evropská unie.* [online]. [cit. 6. listopadu 2020]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/sport-a-evropska-unie.aspx>.

místní a státní policie, celní správa, atd.), laboratořemi pověřenými Světovou antidopingovou agenturou (WADA) a Interpolem, aby si včasné a v bezpečném prostředí vyměňovaly informace o nových dopingových látkách a praktikách. “ Dále hovoří o nutnosti zabezpečit uplatnění sportovců po ukončení vrcholové kariéry pomocí vzdělání, o hospodářském rozměru sportu nebo o organizaci sportu samotného.²⁹

Avšak nejčastějším tématem, které je na půdě EU přetřásáno, je jednoznačně téma dopingu. V roce 1990 byla Radou Evropy přijata Evropská antidopingová úmluva. Další významnou smlouvou je Mezinárodní úmluva proti dopingu ve sportu, jež je účinná od února roku 2007.³⁰

1.2.2.4 Rozhodnutí soudního dvora EU

Jedním z klíčových úkolů Soudního dvora Evropské unie je jednotný výklad evropského práva pro všechny státy Evropské unie. V minulosti se Soudní dvůr EU zabýval otázkami sportovního práva již mnohokrát. Ať to byla předběžná otázka ve věci *Walvare a Koch vs. Association Union Cycliste Internationale* a další, nebo případ *Deliège*.

Významným rozsudkem Soudního dvora EU, kterým bylo zavedeno i tzv. *Bosmanovo pravidlo*, byl rozsudek C-415-93 ze dne 15.12.1995, jenž se zabýval odchodem z fotbalového klubu fotbalisty Jean-Marca Bosmana. Od této doby se na hráče EU pohlíží jako na zaměstnance, kterým po vypršení jejich kontraktu nesmí být bráněno odejít z klubu, a to ani za předpokladu, že nový klub, do kterého se hráč rozhodne odejít, nenabídne původnímu klubu poplatek za přestup hráče v takové výši, v jaké si původní klub představoval.

Dalším významným rozsudkem Soudního dvora EU je rozsudek ze dne 18.7.2006, *Meca-Medina a Majcen v. Komise*, C-519/04 P. Na základě tohoto případu soud rozhodl, že „*na antidopingová pravidla MOV je možné aplikovat evropské právo v oblasti hospodářské soutěže.*“³¹

---

²⁹ *Bílá kniha sportu.* [online]. [cit. 6. listopadu 2020]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/sport/bila-kniha-o-sportu>.

³⁰ MAISNER, Martin, Petr DOUBRAVA, Jiří JANÁK, Barbora VLACHOVÁ a Michaela DOMBROVSKÁ. *Základy sportovního práva.* Praha: C.H. Beck, 2019, s. 8.

³¹ Tamtéž, s. 11.-12.

1.2.2.5 Sportovní právní prameny v ČR

Co se týká České republiky, tak k jistému vývoji sportovní legislativy docházelo již od první republiky, ačkoli v této době byly takové právní předpisy tvořeny pouze normami, jež upravovaly institucionální a organizační zabezpečení sportu prostřednictvím orgánů státní správy a územně samosprávných celků.³²

Následující odstavce se věnují poválečnému vývoji, kdy díky sjednocení veškeré tělesné výchovy, sportu a turistiky došlo dne 14. července 1949 ke schválení zákona č. 187/1949 Sb., o státní péči o tělesnou výchovu a sport.³³ Zákon nebyl nijak rozsáhlý, obsahoval pouhých 13 paragrafů, nicméně poprvé byla zákonem upravena povinnost státu udržovat a zlepšovat zdraví lidu. Došlo ke zřízení dvou orgánů, a to Státního výboru pro tělesnou výchovu a sport, jehož činností mělo být vytyčování jednotných ideových metodických zdravotní, organizačních a hospodářských zásad. Druhým orgánem byl Státní úřad pro tělesnou výchovu a sport, který byl zároveň ústředním správním orgánem. Úkolem tohoto úřadu byla péče o rozvoj tělesné výchovy a sportu, řídit v tomto směru činnosti národních výborů a starat se o rozvoj mezinárodních styků.³⁴

Kritika na sebe nenechala dlouho čekat a začala upozorňovat na množství nedostatků, které zákon měl. Zejména nebyly dostatečně vymezené funkce, pravomoc a odpovědnosti, tím pádem docházelo k čím dál častějším kompetenčním sporům. To vyvolalo iniciativu v podobě přijetí zákona č. 71/1952 Sb., o organizaci tělesné výchovy a sportu, který přímo navazoval na zákon předchozí. Zákonem došlo ke zřízení dalšího ústředního orgánu státní správy, a to Státního výboru pro tělesnou výchovu a sport při vládě republiky československé, takže úřad již nebyl monokratický, ale kolegiální. Díky organizační změně si zákonodárci slibovali lepší fungování celého úřadu.

Ani tento zákon ovšem nevydržel v účinnosti dlouho, a do roku 1990 docházelo k dalším úspěšným i neúspěšným pokusům o přijetí nových

---

³² JURKA, Helena. Právní úprava profesionálního sportu v České republice a zahraničí. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 3.

³³ KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 197.

³⁴ Zákon č. 87/1949 Sb., o státní péči o tělesnou výchovu a sport, § 1 - § 5.

zákonů. Posledním z nich byl zákon č. 173/1990 Sb., který obsahoval pouhé čtyři ustanovení.

V desetiletce od roku 1990 se konala velká řada sportovních konferencí, kde se opakovaně zmiňovala potřeba legislativního opatření v oblasti sportu. V souvislosti s plánováním letních olympijských her v Praze³⁵ a také vlivem Evropské unie a jejími činnostmi v tomto směru (přijetí Evropské charty z roku 1992) došlo k první legislativní změně, a to přijetí zákona č. 60/2000 Sb., o ochraně olympijských symbolik.³⁶ Zákon je obsahově velmi strohý, obsahuje jen sedm paragrafů, ve kterých upravuje samotné olympijské symboliky a jejich užívání, řešení sporů a činnost a symboly Českého olympijského výboru.³⁷ Zákon je účinný až do dnešní doby.

Dalším dosud platným zákonem je zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o podpoře sportu“). K jeho novelizaci došlo v roce 2016, s účinností od ledna 2017. Ustanovení § 2 definuje sport jako „každou formu tělesné činnosti, která si prostřednictvím organizované i neorganizované účasti klade za cíl harmonický rozvoj tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů, upevňování zdraví a dosahování sportovních výkonů rekreačně nebo v soutěžích všech úrovní, a to individuálně nebo společně“³⁸, jinak se jedná se spíše o úpravu ohledně přerozdělování veřejných prostředků, svěření pravomoci obcím v oblasti rozvoje sportu a sportovních talentů a úpravu týkající se podpory významných sportovních akcí. Bohužel však další důležité atributy sportovního práva, jako je soutěžní, smluvní či dopingové právo, zůstávají dosud zákonem neupraveny.³⁹ Potřebu rozsáhlejší právní úpravy jsem zmiňovala už v předchozí kapitole a jak nám z výše uvedeného vyplývá, aktuální právní úprava sportu v České republice je velmi

---

³⁵ KOLEKTIV AUTORŮ. *Otázky sportovního práva*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2008, s. 22.

³⁶ KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 198 – 201.

³⁷ Zákon č. 60/2000 Sb., o ochraně olympijských symbolik.

³⁸ Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, § 2 odst. 1.

³⁹ JURKA, Helena. *Právní úprava profesionálního sportu v České republice a zahraničí*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 4.

nedostatečná a zcela tak neodpovídá požadavkům, které nynější sport zasluhuje, ba možná i vyžaduje.⁴⁰

Co se týká aktuálního právního zakotvení sportu na ústavní úrovni, tak z výše uvedeného je patrné, že nelze takovou úpravu zcela předpokládat. V Ústavě,⁴¹Listině,⁴² ani jiném ústavním zákonu se sportu nehovoří. Snad možná by se dalo uvažovat o velmi vzdálené úpravě v čl. 20 Listiny, který hovoří o právu na sdružování ve spolcích a upravuje, že případná omezení takového sdružování může být upravenou pouze zákonem.⁴³

Samozřejmě tu máme celou řadu zákonů a podzákonných předpisů, které sport jako takový ovlivňují. Demonstrativním výčtem mezi ně můžeme zařadit: zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty nebo jeden z nejdůležitějších, a to zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který upravuje nejenom problematiku spolků, ale problematiku odpovědnosti.⁴⁴

1.2.2.6 Rozhodnutí soudů ČR

České soudy se díky vhodnosti řešení sporů v oblasti sportu jiným způsobem k rozhodování moc často nedostanou, přesto je možné najít řadu zajímavých judikátů a případů, o kterých české soudy rozhodovaly.

Zajímavým rozhodnutím je rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13.7.2017, č.j 6 AFS 278/2016-54, které se týkalo doměření daně z příjmu finančním úřadem profesionálnímu fotbalistovi, kterých dle správního orgánu dosáhl jako osoba samostatně výdělečně činná. Předmětem sporu bylo, zda fotbalistovy příjmy jsou příjmy na základě živnostenského oprávnění, či příjmy z výkonu nezávislého povolání. U každého z jednotlivých druhů původu příjmů platí jiný procentuální paušál u vynaložených nákladů. Nejvyšší správní soud konstatoval, že pokud zákon dává na výběr a umožňuje fotbalistovi vykonávat činnost jak na základě živnostenského oprávnění, tak jako nezávislé povolání a fotbalista si zvolí první možnost, nemůže ho

---

⁴⁰ PAULY, Jan. K základním otázkám tzv. sportovního práva. *Právnícké listy*. Praha: Wolters Kluwer, 2018. č. 2, s. 12.

⁴¹ Zákon č. 1/1993, Sb., Ústava České republiky.

⁴² Zákon č. 2/1993, Sb., Listina základní práv a svobod.

⁴³ Tamtéž, čl. 20.

⁴⁴ KUBÍČEK, Jiří. *Sport a právo*. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 74.

zmínění správní orgán nutit, aby zvolil ten způsob, který je z hlediska daňových odvodů vůči státu výhodnější.

Druhou otázkou, kterou se české soudy v oblasti sportu zabývají, jsou přezkumy rozhodnutí jednotlivých sportovních organizací. K nim může dojít jen za předpokladu, kdy není možné dovolat se neplatnosti u orgánu daného spolku. Soud tedy rozhodnutí přezkoumává jen v případě vyčerpání všech opravných prostředků v rámci spolku před tím, než byla podána žaloba k příslušnému soudu. V takových případech zkoumá, jestli napadené rozhodnutí není protizákonné či zda není v rozporu s příslušnými stanovami spolku. I když soud zjistí, že k takovému rozporu došlo, zákon mu neukládá povinnost vyslovit neplatnost napadeného rozhodnutí. Soudy se snaží co možná nejméně zasahovat do rozhodnutí orgánů spolků a podporují tak princip autonomie spolků a právo občanů se svobodně sdružovat.

1.2.2.7 Předpisy sportovních asociací

Hlavní právním předpisem sportovních spolků jsou zpravidla stanovy. Ovšem množství předpisů, které mohou být spolkem upraveny je nepřehledné. Ideálním příkladem mohou být předpisy Českého svazu plaveckých sportů (ČSPS), kde kromě zmíněných stanov mají v platnosti následující vnitřní předpisy:⁴⁵

- organizační řád,
- kvalifikační řád rozhodčích plavání,
- kvalifikační řád rozhodčích synchronizovaného plavání,
- jednací a volební řád,
- přestupní řád,
- kvalifikační řád,
- archivační řád,
- disciplinární řád,
- registrační řád.⁴⁶

---

⁴⁵ MAISNER, Martin, Petr DOUBRAVA, Jiří JANÁK, Barbora VLACHOVÁ a Michaela DOMBROVSKÁ. *Základy sportovního práva*. Praha: C.H. Beck, 2019, s. 14 - 17.

⁴⁶ ČSPS: *Dokumenty a řád*. [online]. [cit. 9. listopadu 2020]. Dostupné z: <https://czechswimming.cz/index.php/dokumenty/dokumenty-a-rady-csps?jjj=1605724990294>.

Se závazností vnitřních předpisů to je poměrně složité. Jedním z důvodů je fakt, že samotné sportovní asociace mohou v případě porušení pravidel upravené těmito vnitřními předpisy udělovat sankce (viz kapitola 2). Vnitřní předpisy zároveň zpravidla vylučují pravomoc soudů v případě sporu a zřizují tak své vlastní orgány pro rozhodování o porušení zmíněných předpisů.

Vnitřní předpisy sportovních asociací mají zpravidla soukromoprávní charakter a mohou zavazovat i subjekty mimo danou sportovní asociaci. S ohledem na závaznost zároveň záleží na tom, zda se jedná o sport provozovaný na profesionální, nebo amatérské úrovni.⁴⁷

S vnitřními předpisy je dobré nezapomenout na **sportovní pravidla**. Ty mají sice charakter mimoprávní, jejich funkce je především upravovat chování sportovců při sportovních soutěžích, ale zároveň mají „významný vliv na posouzení protiprávnosti jednání a případného zavinění“⁴⁸. V praxi to znamená, že argumentace rozhodnutí soudu o vině či nevině sportovce se často opírá o porušení pravidel daného sportu.

1.2.2.8 Sportovněprávní písemnictví

Jednu ze základních rolí v oblasti konstituování příslušných právních norem hraje právě sportovněprávní písemnictví. To doplňuje a komentuje platnou právní úpravu, judikaturu a slouží jako důležitý článek v případě chybějící sportovní legislativy.

Konkrétními případy sportovněprávního písemnictví v literatuře jsou monografie, disertace a studijní pomůcky. K největšímu rozvoji sportovní literatury došlo ve 20. století, kdy se nejprve literatura zaměřovala na sportovní úrazy a postupně s růstem zájmu o sport se přidávala další témata. Množství literatury, které bylo v oblasti sportu vydáno je konkurenceschopné s jinými, mnohem staršími a již uznatelnými odvětvími práva.⁴⁹

---

⁴⁷ MAISNER, Martin, Petr DOUBRAVA, Jiří JANÁK, Barbora VLACHOVÁ a Michaela DOMBROVSKÁ. *Základy sportovního práva*. Praha: C.H. Beck, 2019, s. 18.-19.

⁴⁸ KOLEKTIV AUTORŮ. *Otázky sportovního práva*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2008, s. 63.

⁴⁹ KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 165.

1.2.3 Principy sportovního práva

Ačkoli vytvořit principy právního odvětví, které vlastně neexistuje, není zcela lehké, domnívám se, že i sportovní právo si zaslouží určité právní principy, na kterých je vystavěno a na základě kterých by mohlo v budoucnu mohlo být sportovní právo dále rozvíjeno. Pár z nich níže uvedených mají povahu spíše obecných principů, nicméně se v nich zároveň může odrážet i charakter tak specifického právního odvětví, jakým sportovní právo je.

Princip hierarchie a souladnosti sportovního práva – tzv. zásada systematizace vyžaduje hierarchickou strukturu sportovních norem pro jejich efektivní působení. Jde o standardní rozdělení na normy ústavní, zákonné a podzákonné, tak, že normy nižší právní síly nesmí odporovat normám vyšší právní síly.

Na tento princip přímo navazuje **princip efektivnosti**, který klade důraz na efektivnost sportovního práva, kdy ani hierarchická struktura nezaručuje efektivnost. Při tvorbě sportovního práva by se tedy nemělo pozapomínat praktickou stránku a nemělo by být opomenuto ani mimoprávní působení, které se ve sportovním právu často nachází.

Vzhledem k síle mezinárodního prvku ve sportovním právu a vytváření mezinárodních norem, které jsou svou povahou normami právními je třeba respektovat další princip, a to **princip souladu s mezinárodními normami**, kdy právo vnitrostátní by nemělo takovým normám odporovat.

Princip kvalitativní a kvantitativní korelace je dalším významným principem, který má za úkol neustále balancovat a hledat hranici aplikovatelnosti právních a mimoprávní norem sportovního práva, tak, aby nedocházelo k narušení podstaty a charakteru sportu.

Velmi důležitý princip, který je základem pro jakoukoli sportovní činnost je **princip adekvátního zajištění**. Jak již z názvu vyplývá, jedná se o zajištění sportu z hlediska institucionálního, finančního, organizačního, materiálního či personálního.

Především pro účely této práce považuji za jeden z klíčových principů **princip kontroly**. Zde by měla fungovat kontrola především na úrovni

nestátních orgánů, tzn. uvnitř hierarchické struktury sportovních asociací, tak, aby dokázaly odstranit a následně postihnout většinu negativních jevů, které jsou bohužel součástí každé činnosti, sportu nevyjímaje. Sportovní organizace by měly umět zasáhnout pro sportovním přestupkům, občanskoprávním deliktům, ale i trestným činům. Podpůrně bychom mohli zmínit principy fair play nebo morální zásady. V každém případě je třeba, aby i zde zůstala zachována možnost domoci se svých práv u státních soudů. Tam, kde nestačí či není zcela efektivní kontrola zmíněných nestátních sportovních orgánů, může zasáhnout sportovní justice, která má pravomoc takové situace přezkoumat a pravomocně o nich rozhodnout.⁵⁰

Existuje ještě další dlouhá řada principů, které bych tu mohla jmenovat a definovat je. Vzhledem k charakteru této práce je však z mého pohledu těchto šest nejdůležitějších.

V této kapitole jsem shrnula, co je skryto pod pojmem sport a jak se sport společně s právem vyvíjel. V další kapitole se již budu věnovat samotné právní i mimoprávní odpovědnosti sportovce, čímž přímo navážu na zmíněné předpisy a principy, které sportovní právo jako takové vytváří.

---

⁵⁰ KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 154-156.

2 Odpovědnost

2.1 Občanskoprávní odpovědnost obecně

Podobně jako k existenci sportovního práva, tak i k pojmu občanskoprávní odpovědnost byla vyslovena velká spousta názorů, které podporuje i nejednoznačnost právní úpravy. Do dnešního dne tak není zcela jasné, zda a jak subjekt občanského práva odpovídá za splnění či nesplnění právní povinnosti, případně za její porušení. Pokud se zamyslíme nad obecnou mluvou, pojem odpovědnost se užívá různě. Mezi lidmi právní odpovědnost obecně nastupuje až v důsledku nějakého pochybení či porušení právní povinnosti. Do té doby, pokud si občan plní řádně veškeré své právní povinnosti, není dle laické veřejnosti důvod hovořit o občanskoprávní odpovědnosti.⁵¹ Co je ovšem jednoznačně definováno, to jsou předpoklady vzniku občanskoprávní odpovědnosti, abychom vůbec o občanskoprávní odpovědnosti mohli hovořit.

2.1.1 Obecné předpoklady vzniku občanskoprávní odpovědnosti

Pro vznik občanskoprávní odpovědnosti musí dojít ke splnění minimálně tří z níže uvedených čtyř předpokladů:

- 1) protiprávní jednání,
- 2) vznik újmy,
- 3) kauzální nexus mezi a) a b),
- 4) zavinění (úmyslné i nedbalostní).

Pokud dojde ke splnění předpokladů uvedených v bodech 1) až 4) hovoříme o občanskoprávní odpovědnosti za zavinění, která se označuje jako tzv. subjektivní odpovědnost s možností vyvinění. Při splnění bodů 1) až 3) naopak hovoříme o odpovědnosti objektivní a jedná se o občanskoprávní odpovědnost bez zavinění. U objektivní odpovědnost může dojít ke zproštění, za předpokladu, že jsou k tomu dány zprošťující neboli liberační důvody. Jestliže liberační důvody dány nejsou, jde o tzv. absolutní objektivní odpovědnost.

---

⁵¹ DVOŘÁK, Jan, ŠVESTKA, Jiří, ZUKLÍNOVÁ, Michaela. *Občanské právo hmotné*. Svazek 1. Díl první: Obecná část. Praha: Wolters Kluwer, 2013, s. 351-352.

2.1.2 Druhy občanskoprávní odpovědnosti

Druhů, podle kterých občanskoprávní odpovědnost lze dělit, je značné množství. Základním dělením v českém právním řádu je dělení občanskoprávní odpovědnosti za škodu, za vady a za prodlení. Můžeme se setkat s rozdělením odpovědnosti za majetkovou a nemajetkovou újmu, za zavinění a bez zavinění, nebo s občanskoprávní odpovědností smluvní a mimosmluvní.⁵²

S ohledem na téma této práce by se teoreticky dala odpovědnost sportovců za doping přiřadit pod několik druhů odpovědnosti a vždy by záleželo, z jakého úhlu a právního postavení sportovce na to nahlížíme. Dle mého názoru můžeme zcela vyloučit první rozdělení, tedy odpovědnosti za škodu, za vady a prodlení, ačkoli možná nepřímo souvisí s druhým dělením – s odpovědností za majetkovou a nemajetkovou újmu, která v souvislosti s odpovědností sportovce za doping zaslouží větší pozornost. V případě pozitivního dopingového nálezu (viz. kapitola 4) musí sportovní svaz konkrétního sportu, ve kterém je tento sportovec registrován, uhradit ve prospěch antidopingové organizace, svazu či mezinárodní federace nemalou finanční částku za toto provinění. Poměrnou finanční pokutu musí zaplatit i oddíl proviněného sportovce. Nyní nastává odpovědnost sportovce za majetkovou újmu, kdy ne vždy dojde k vymožení vynaložených finančních prostředků zpět. Pokud zůstáváme u stejného příkladu, tak pozitivní dopingový nález nepřispívá dobré pověsti sportu, poškozování jména případných sponzorů, a tím může založit sportovcovu odpovědnost za nemajetkovou újmu. S tímto najdeme bezesporu úzkou souvislost i s třetím uvedeným dělením odpovědnosti, tedy za zavinění a bez zavinění. U zavinění se „předpokládá, že rušitel je po psychické (subjektivní) stránce, tj. po rozumové (intelektuální, předvídací, rozeznávací) stránce schopen svůj protiprávní čin i jeho způsobené následky, tj. majetkovou či nemajetkovou újmu posoudit a zároveň je svou vůlí ovládnout, tj. rozhodnout se, zda protiprávní čin s těmito následky uskuteční, či naopak, zda se jich zdrží.“⁵³ Jinak řečeno, v případě vědomého užití zakázané látky zakládá toto jednání

---

⁵² DVOŘÁK, Jan, ŠVESTKA, Jiří, ZUKLÍNOVÁ, Michaela. *Občanské právo hmotné*. Svazek 1. Díl první: Obecná část. Praha: Wolters Kluwer, 2013, s. 360-368.

⁵³ Tamtéž, s. 364.

sportovcovu odpovědnost za majetkovou či nemajetkovou újmu, která může být projevena způsobem výše uvedeným. V neposlední řadě poslední dělení odpovědnosti, tj. na smluvní a mimosmluvní, kdy můžeme mluvit o porušení povinnosti, kterou sportovci (zejména profesionálnímu) ukládá smlouva, která zpravidla hovoří nejen o dopingových pravidlech, ale i o morální zásadách, fair play apod.

2.1.3 Občanskoprávní odpovědnost v systému právní odpovědnosti

Právní odpovědnost je samozřejmě složena z dalších různých druhů odpovědnosti, které zakládají jednotlivé právní odvětví. Můžeme tak hovořit o odpovědnosti pracovněprávní, správněprávní, trestněprávní, ústavněprávní či mezinárodněprávní. Z důvodu jednoty právního řádu je však žádoucí, aby chápání právní odpovědnosti bylo jednotné.

Za prvé je třeba vnímat občanskoprávní odpovědnost v souladu s trestněprávní odpovědností, kdy v obou případech dochází k nepříznivému následku po zaviněném nebo nezaviněném způsobení majetkové újmy, respektive po spáchání trestného činu.

Druhým případem je situace, která může snadno nastat, je ta, kterou jsem popisovala výše, tedy kdy rušitel občanskoprávní odpovědnosti bude postižen více druhy občanskoprávních odpovědností.

Dále existují případy, kdy rušitel za jednání primárně spočívající v občanskoprávní povinnosti bude odpovídat za toto jednání i dle jiného právního odvětví. Takové případy více druhů odpovědností v jednom jednání nazýváme jako tzv. komplementární působení právní odpovědnosti.

Občanskoprávní odpovědnost můžeme vnímat i jako širší sociální odpovědnost. Ta však mimo výše zmíněné případy zahrnuje i mimoprávní odpovědnost, především odpovědnost morální.

Morální odpovědnost vnímáme jako odpovědnost, která není a vlastně ani nemůže být definována právním řádem. Hovoříme tedy o jakési mimoprávní odpovědnosti. K morální odpovědnosti dochází porušením morální povinnosti a následek takového jednání je zpravidla autoritativně nevyhmatelný. V ideálním případě by průnik právní a mimoprávní odpovědnosti, jehož hlavní představitelé jsou morální a občanskoprávní

odpovědnost, měl být co nejuplněnější. Díky tomu by se morální odpovědnost mohla stát více právně opodstatněnou, než tomu je doposud.⁵⁴

2.2 Právní a mimoprávní odpovědnost ve sportu obecně

Je nutné připomenout, že sportovní činnost je založena na dobrovolnosti a je třeba vycházet z principu kvalitativní a kvantitativní korelace, kterou jsem definovala v kapitole 1, bodu 1.2.3. Z toho vyplývá, že veškeré právní regulace ve sportu, a to i odpovědnostní, musí být takové, aby vykonavatelé sportovní činnosti nenabyli dojmu, že tato historicky dobrovolná činnost je spíše souborem příkazů a zákazů, a nedošlo tak k narušení samé podstaty sportu. Ovšem i na základě tohoto je třeba mít odpovědnost ve sportu upravenou, aby nedocházelo k jejímu zneužívání bez následného udělení sankcí.

Odpovědnost ve sportu se nikterak výrazně neliší od odpovědností v jiných než sportovních oblastech. I zde narážíme na možnost členění sportovní činnosti s ohledem na právní odpovědnost. Můžeme hovořit o sportovních činnostech v užším a širším smyslu.

Sportovní činnosti v užším smyslu zakládají tzv. disciplinární odpovědnost⁵⁵, která vychází z porušení sportovních pravidel, která upravují nejenom průběh a hodnocení sportovních soutěží, ale zahrnují i přestupová a disciplinární pravidla. V případě těchto činností hovoříme spíše o odpovědnosti mimoprávní, ačkoli i ta s sebou nese určité sankce za porušení těchto pravidel, i když jejich udělení bývá obvykle v působnosti samotných sportovních asociací. Protipólem užšího pojetí je širší pojetí sportovní činnosti. Jak je z názvu patrné, nahlíží na sport v širších souvislostech, nejen skrze výkon samostatné sportovní činnosti. Zabývá se otázkami právního postavení sportovců a sportovních organizací, diváckého násilí, dopingu a dalších. Toto pojetí nahlíží na sport z pohledu materiálního, personálního, institucionálního, finančního a organizačního. Na rozdíl od užšího pojetí

---

⁵⁴ DVOŘÁK, Jan, ŠVESTKA, Jiří, ZUKLÍNOVÁ, Michaela. *Občanské právo hmotné*. Svazek 1. Díl první: Obecná část. Praha: Wolters Kluwer, 2013, s. 368-370.

⁵⁵ Pojem „disciplinární odpovědnost“ používaný v této práci je zcela odlišný od disciplinární odpovědnosti soudců, advokátů apod. srov. KOCOUREK, Jiří. *Zákon o soudech a soudcích: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2015. Beckovy komentáře, s. 237.

sportovní činnosti hovoříme v případě porušení výše uvedeného zpravidla o odpovědnosti právní.⁵⁶

Otázka odpovědnosti sportovce v obecné rovině je především o dodržení nebo nedodržení sportovních pravidel. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. května 1978 mimo jiné konstatoval, že „*pravidla sportovní hry nejsou právními předpisy, avšak jejich nedodržování hráči znamená, že tito nedbají na povinnost předcházející škodám...*“. Městský soud myslel škodu především tu na zdraví, majetku a dalších hodnotách.⁵⁷

Z mého pohledu zasahuje odpovědnost sportovců za doping do obou zmíněných rozdělení sportovních činností, navíc do zdraví sportovce a majetku sportovních organizací. U sportovce nejprve dochází k porušení dopingových pravidel jednotlivých sportovních svazů, které bychom zařadili do užšího pojetí sportovní činnosti. Následkem zpravidla bývá nějaká majetková či nemajetková újma a dochází k nástupu odpovědnosti právní, díky které můžeme takové jednání sportovce již zařadit do pojetí sportovní činnosti širšího.

2.2.1 Disciplinární odpovědnost

Sportovní disciplinární odpovědnost je pro účely této práce směrodatná, proto se jí budou věnovat následující odstavce.

Disciplinární odpovědnost vyplývá z disciplinárních řádů jednotlivých sportovních svazů, který mimo obecné definice přestupku a řízení o nich, zpravidla upravují i sankce, možnosti opravného prostředku a jeho přípustnosti. Provinění sportovce či kolektivu zahajuje disciplinární řízení, jehož cílem je vysvětlit a objasnit zmíněné provinění a následně spravedlivě posoudit, zda a jaká sankce mu za jeho provinění náleží.

2.2.1.1 Disciplinární řízení

Posouzení provinění sportovce provádí disciplinární orgány, které jsou určeny a definovány disciplinárním řádem jednotlivých sportovních svazů. Pro účel této kapitoly jsem si zvolila disciplinární řád, jenž jako prvoinstanční

---

⁵⁶ KRÁLÍK, Michal. *Civilní a trestní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy*. Praha: Leges, 2016, s. 12-13.

⁵⁷ KUKLÍK, Jan. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012, s. 91.

disciplinární orgán určil Výbor sekce ČSPS, který se dělí na jednotlivé sportovní odvětví. Pravomocí Výboru sekce ČSPS je projednání přestupku sportovce či kolektivu, ke kterému došlo v rámci jeho sportu a následné rozhodnutí o udělení disciplinárního trestu.

Druhou instancí, která projednává a rozhoduje o disciplinárním trestu je v případě plaveckého svazu Disciplinární komise, kdy rozhoduje ve složení tří členů. Jedním z členů je předseda Výboru sekce daného sportu, ve kterém k přestupku sportovce došlo.

Nejvyšším disciplinárním orgánem je Výkonný výbor ČSPS. Je zároveň jediným odvolacím orgánem a může se k němu odvolat jakákoli zúčastněná strana, která nesouhlasí s rozhodnutím Výboru sekce ČSPS nebo Disciplinární komise. Rozhodnutí Výkonného výboru je konečné a není možné se proti němu na úrovni svazové odvolat.

Druhy sankcí, které mohou být sportovci uloženy, jsou v jednotlivých svazích také různé, většinou se disciplinární řády řídí povahou sportovní činnosti, jakou upravují. Pro příklad druhů sankcí zůstanu u disciplinárního řádu ČSPS, který upravuje následující sankce:

- napomenutí,
- peněžitá pokuta,
- vyloučení ze soutěže,
- zastavení činnosti na pevně stanovené období,
- zákaz výkonu funkce,
- zrušení členství v ČSPS.

Při ukládání jakýchkoli trestů by disciplinární orgány vždy měly dbát na to, aby udělený trest byl přiměřený a měl preventivní a zároveň i výchovný charakter.⁵⁸

2.2.2 Odpovědnost za porušení antidopingového závazku

Jak již bylo zmíněno výše, sport je založen na dobrovolnosti a zavázání se k jakékoli povinnosti je taktéž čistě na rozhodnutí sportovce.

---

⁵⁸ *Disciplinární řád Českého plaveckého svazu*. [online]. [cit. 18. listopadu 2020]. Dostupné z: <https://czechswimming.cz/index.php/dokumenty/dokumenty-a-rady-csps?jjj=1605724990294>.

V některých situacích musí však sportovec počítat s tím, že pokud se k určité povinnosti nezaváže, může to mít pro něho i negativní následek (např. nepodepsání reprezentační smlouvy, ve které jsou uvedeny práva a povinnosti sportovce může mít za následek nezařazení do reprezentačního daného státu). Takový závazek může mít různé způsoby vzniku.

Asi nejčastějším způsobem vzniku antidopingového závazku je členství ve sportovním klubu případně svazu. Sportovní svazy se řídí stanovami, které ve svém znění mají zpravidla odkaz na Směrnici a zároveň zakotvenou povinnost jejího dodržování. Je třeba nezapomínat, že každý sportovec nemusí, a v České republice to je běžné, být přímým členem svazu. Bohužel ve stanovách sportovních klubů výše zmíněný antidopingový závazek být upraven nemusí, proto dochází k uzavírání písemných smluv s konkrétními sportovci individuálně.

Smlouva je druhý způsob vzniku antidopingového závazku. Někdy mívají charakter jednostranného prohlášení na konkrétní akce mezinárodního charakteru.⁵⁹ Například ustanovení, které nalezneme ve smlouvě o právech a povinnostech při činnosti v reprezentačním družstvu České republiky v plavání stanoví, že povinností sportovce je nejen dodržovat ustanovení pravidel plavání, ale zejména stanovuje zákaz používání dopingových látek. Smlouvou se sportovec zavazuje, že před zahájením sezony nebo po doplnění do reprezentačního družstva podepíše tzv. závazek sportovce ve věci dopingů (zmněné jednostranné prohlášení), a že se na vyzvání musí podrobit dopingové kontrole, a to i mimo soutěž.⁶⁰

Třetím způsobem vzniku antidopingového závazku, který můžeme vnímat jako lehce kontroverzní, je samotná účast sportovce na jakékoli sportovní soutěži. Mnozí právníci se přiklánějí k tomu, že sportovec tak konkludentně vyjadřuje svou vůli dodržovat pravidla pořadatele takové soutěže, které souvisejí i s pravidly antidopingovými.⁶¹

---

⁵⁹ VONDRÁČKOVÁ, Liběna. Objektivní odpovědnost v dopingových kauzách. In: casl.cz [online]. 23. září 2013 [cit. 5. února 2021]. Dostupné z: <http://casl.cz/sportovne-pravni-temata/problematika-dopingu/14-objektivni-odpovednost-v-dopingovych-kauzach>.

⁶⁰ Smlouva o právech a povinnostech při činnosti v reprezentačním družstvu České republiky v plavání. Čl. 3, odst. j).

⁶¹ VONDRÁČKOVÁ, Liběna. Objektivní odpovědnost v dopingových kauzách. In: casl.cz [online]. 23. září 2013 [cit. 5. února 2021]. Dostupné z: <http://casl.cz/sportovne-pravni-temata/problematika-dopingu/14-objektivni-odpovednost-v-dopingovych-kauzach>.

Nedodržení antidopingového závazku zakládá samozřejmě odpovědnost sportovce nést za takové porušení následek. Takovými následky mohou být zahájení disciplinárního řízení, vyloučení ze sportovního klubu, finanční pokuta či další.

2.2.2.1 Zásada objektivní odpovědnosti

Mnohé články hovoří o objektivní odpovědnosti sportovců, která se opírá o zmíněný smluvní vztah mezi sportovcem a sportovní organizací. V rámci tohoto smluvního vztahu se má za to, že sportovci přijali ustanovení Světového antidopingového kodexu (dále jen „Kodex“), a to jak s hmotněprávními normami, tedy seznámili se s tím, jaké látky jsou zakázány a sankce, jaké mohou být za porušení uloženy, tak s ustanoveními procesněprávními, které se týkají procesních postupů antidopingových soudů a úpravy podmínek, na kterých lze podat odvolání k CAS. Je to právě tento smluvní vztah, který sportovce zavazuje ke zmíněnému principu objektivní odpovědnosti, jež je základním principem Kodexu.⁶²

Zásadu objektivní odpovědnosti judikoval CAS a následně ji začal aplikovat na případy jím rozhodované. Tuto zásadu vnímal jako účinný a jediný boj proti dopingům, jelikož při vyšetřování, zda došlo či nedošlo sportovcem k porušení dopingových pravidel, nemají finanční ani administrativní prostředky tak rozsáhlé jako veřejné orgány, a tak není možné postihovat sportovce jinak, než na základě objektivní odpovědnosti.⁶³ Objektivní odpovědnosti znamená, že sportovec je odpovědný za jakékoli zakázané látky, která se naleznou v jejich vzorku, a to bez ohledu na to, zda sportovec zakázanou látku požil úmyslně, neúmyslně či z nedbalosti. Má se tedy za to, že pouhá skutečnost, že látka je přítomna ve těle sportovce, je dostatečný důvod pro uložení sankce za porušení antidopingových pravidel.

Mohou nastat situace, kdy sportovec je potrestán za něco, co ve skutečnosti vůbec nezavinil. Vzhledem k potenciální nespravedlnosti vůči

---

⁶²MCARDLE, David. *Strict Liability and Legal Rights: Nutritional Supplements, Intent and Risk in the Parallel World of WADA*. [online]. [cit. 20. února 2021]. Dostupné z: <https://core.ac.uk/download/pdf/132200236.pdf>.

⁶³HAMERNÍK, Pavel. *Sportovní právo. Hledání rovnováhy mezi specifickou sportovní úpravou a platným právem*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2012, s. 29.

sportovcům, kterou mohla zásada objektivní odpovědnosti způsobit, byla zásada významně upravena.

Kodex nyní upravuje, že v případě prokázání zakázané látky v těle sportovce, je možné, aby se plně vyhnuli důsledkům objektivní odpovědnosti. Za předpokladu, že se sportovci podaří prokázat, jak se zakázaná látka dostala do jeho těla a následně zda látku požil úmyslně, neúmyslně či z nedbalosti, může být dojit k výraznému snížení sankce či neuložení sankce žádné.

Tento „upravený“ přístup nabízí pozitivně testovaným sportovcům velmi malou útěchu. Například na zimní olympiádě v Soči 2014 bylo téměř každé porušení dopingových pravidel připsáno užívání doplňků výživy, u kterých si sportovci zcela nezjistili jejich přesné složení, nebo lék postupně své složení změnil. Důsledkem je zpravidla jen pozastavení činnosti v rozmezí patnáct až osmnáct měsíců, a to i tehdy, kdy sportovec prokáže, že neměl v úmyslu podvádět pomocí užitého doplňku stravy.⁶⁴

---

⁶⁴ David McArdle. *Strict Liability and Legal Rights: Nutritional Supplements, Intent and Risk in the Parallel World of WADA*. [online]. [cit. 20. února 2021]. Dostupné z: <https://core.ac.uk/download/pdf/132200236.pdf>.

3 Doping a jeho právní zakotvení

S dopingem se sportovní svět potýká od nepaměti. Je to jeden z nejdůležitějších problémů, který odporuje samotné podstatě sportu, tedy jeho čistotě a pravidlům fair play. Zdravotní následky, které mohou zakázané látky v těle sportovce vyvolat, jsou taktéž nezanedbatelné. Určité druhy dopingu se objevovaly již dávno před naším letopočtem, zde šlo ale spíše o látky zvyšující výkon, které byly obsaženy v různých rostlinách, houbách apod.⁶⁵ Ze zpráv lékaře Galéna a sofistů Filostrata se dozvídáme, že již v dobách antického Řecka užívali Řekové při snaze o dosažení olympijského vítězství omamné látky pro podporu zvýšení své kondice. O jejich účincích se dozvídali z tradičních náboženských obřadů. Vytrvalostní běžci dokonce pili pravidelně odvar z přesličky spolu se sušenými houbami, které měly za úkol v těle běžce eliminovat prokrvení sleziny během závodu.⁶⁶ Se zvyšujícím zájmem o sport, jeho medializací, ekonomickými a politickými faktory, začalo docházet k cílenému vytváření různých druhů látek, které již nebyly přirozené ze své podstaty, ale zpravidla to byla chemická kombinace, která ze začátku vývoje dopingu fungovala na principu „pokus-omyl“. Nyní, kdy už jsou reakce lidského těla na tyto látky ozkoušené, existuje řada možností, jak výkon sportovce zvýšit a dostupnost těchto látek je vysoká.

Co je vlastně doping? Definicí existuje celá řada, ale v podstatě dopingem je pokus sportovce, či kohokoli jiného v jeho realizačním týmu zvýšit jeho výkonnost, a to ať duševní či fyzickou. Za doping se považuje i předepsání medikace k léčení úrazu nebo nemoci za účelem účasti v soutěži. Samozřejmě užití zakázané látky se testuje i v mimosoutěžním období, kdy přítomnost v těle sportovce je považována za doping, stejně tak jako manipulace s odebranými vzorky.⁶⁷

3.1 Právní zakotvení

Všeobecně za největší „bojovníky“ proti dopingem jsou považovány MOV, mezinárodní sportovní federace a WADA. V roce 1989 vznikl první mezinárodní dokument zabývající se oblastí dopingu ve sportu, a to Evropská

---

⁶⁵ KUKLÍK, Jan. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012, s. 220.

⁶⁶ KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 77.

⁶⁷ KUKLÍK, Jan. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012, s. 220.

antidopingová úmluva. Šestnáct let poté, v roce 2005 byla na půdě UNESCO přijata Mezinárodní úmluva proti dopingu ve sportu, jejímž účelem je podpora prevence v boji proti dopingu s cílem jeho odstranění.⁶⁸

3.1.1 Světová antidopingová agentura

V létě 1998 se MOV rozhodl svolat Světovou konferenci o dopingu, která spojí všechny strany zapojené do boje proti dopingu.

První světová konference o dopingu ve sportu, která se konala ve švýcarském Lausanne ve dnech 2. – 4. února 1999, přinesla Lausanskou deklaraci o dopingu ve sportu. Tento dokument počítal s vytvořením nezávislé mezinárodní antidopingové agentury, která bude fungovat na olympijských hrách v Sydney v roce 2000.

V souladu s podmínkami Lausanské deklarace byla 10. listopadu 1999 v Lausanne založena WADA, která má mezinárodně podporovat a koordinovat boj proti dopingu ve sportu. WADA byla zřízena jako nadace z iniciativy MOV za podpory a účasti mezivládních organizací, vlád, veřejných orgánů a dalších veřejných a soukromých subjektů bojujících proti dopingu ve sportu. WADA je správce Světového antidopingového kodexu.⁶⁹

3.1.1.1 Světový antidopingový kodex

Kodex je základním a univerzálním dokumentem na kterém je založen Světový antidopingový program ve sportu. Účelem Kodexu je urychlit antidopingové úsilí prostřednictvím univerzální harmonizace hlavních antidopingových prvků. Kodex byl vypracován s ohledem na zásady proporcionality a lidská práva.⁷⁰ Kodex je tedy stěžejním dokumentem, který harmonizuje antidopingovou politiku, pravidla a předpisy ve sportovních organizacích a mezi veřejnými orgány po celém světě. Doposud Světový antidopingový kodex přijalo přibližně 700 sportovních organizací. Mezi tyto organizace patří MOV, Mezinárodní paralympijský výbor, Mezinárodní federace (včetně všech Mezinárodních olympijských výborů uznaných

---

⁶⁸ MAISNER, Martin, Petr DOUBRAVA, Jiří JANÁK, Barbora VLACHOVÁ a Michaela DOMBROVSKÁ. *Základy sportovního práva*. Praha: C.H. Beck, 2019, s. 116.

⁶⁹ World anti-doping agency. *Who we are*. [online]. [cit. 26. listopadu 2020]. Dostupné z: <https://www.wada-ama.org/en/who-we-are>.

⁷⁰ *World anti-doping code*. [online]. [cit. 15. února 2021]. Dostupné z: https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/2021_wada_code.pdf, s. 11.

MOV), Národní olympijské a paralympijské výbory, jakož i národní a regionální antidopingové organizace.⁷¹

3.1.2 Antidopingový výbor České republiky

ADV ČR vznikl v roce 1999 jako nejvyšší orgán působící na celostátní úrovni České republiky, aby zabezpečoval antidopingový program v ČR. Základní cíle ADV ČR jsou ochrana identity sportovců a ochrana práv sportovců účastnit se sportu bez dopingu. ADV ČR se aktivně se podílí na součinnosti a harmonizaci antidopingových programů v ČR i zahraničí. Veškerá činnost ADV ČR musí být v souladu se sportovně-technickými normami, národní právní úpravou a Kodexem WADA. V praxi jsou činnostmi ADV ČR především navrhování legislativních opatření na podporu boje proti dopingu, jehož obsahem je zejména omezení dostupnosti farmakologických a výživných prostředků, které obsahují dopingové látky, zastupování ČR na mezinárodních úrovních, prodání dopingové kontroly při sportovních soutěžích a zajišťuje jejich výsledky, a především vydává směrnice, kde nejvýznamnější směrnici je Směrnice pro kontrolu a postih dopingu ve sportu.⁷²

3.1.2.1 Směrnice pro kontrolu a postih dopingu ve sportu v České republice

Směrnice byla přijata na základě příslušných ustanovení Kodexu a je hlavním dokumentem ČR v boji proti dopingu. Směrnice obsahuje ustanovení a kapitoly, jež byly převzaty přímo z Kodexu. Pro příklad uvádím demonstrativní výčet kapitol Směrnice:

- definice dopingu,
- porušování antidopingových pravidel,
- dokazování dopingu,
- ukončení činnosti ve sportu,
- sankce pro jednotlivce,
- důsledky pro družstvo,

---

⁷¹ World anti-doping agency. *The Code*. [online]. [cit. 26. listopadu 2020]. Dostupné z: <https://www.wada-ama.org/en/what-we-do/the-code>.

⁷² Antidopingový výbor ČR. *O nás*. [online]. [cit. 29. listopadu 2020]. Dostupné z: <https://www.antidoping.cz/cs/kdo-jsme>.

- odvolání.

Veškeré další články taktéž musí dodržovat principy Kodexu. V případě rozporu se zněním Směrnice a Kodexu, platí vždy originální znění Kodexu v anglickém jazyce.⁷³

Jako další dokument zabývající se problémem dopingu je možné uvést Johannesburgskou deklaraci, která byla přijata na Světové konferenci o dopingu ve sportu v Johannesburgu, a to 15. listopadu 2013.

Antidopingové kodexy mimo výše uvedené definují i antidopingová pravidla. Jak již bylo zmíněno, porušení těchto pravidel sportovcem může založit vznik jeho objektivní odpovědnost.

---

⁷³ *Směrnice pro kontrolu a postih dopingu v České republice*. [online]. [cit. 8. února 2021]. Dostupné z: <https://www.antidoping.cz/sites/default/files/Normy/Sm%C4%9Brnice%202021.pdf>, s. 5.

4 Testování dopingu, jeho prokazování a sankce

4.1 Testování dopingu

První dopingové kontroly známe z dob 16. století před naším letopočtem, kdy na hrách v Thébách museli sportovci před zahájením závodu dýchnout na rozhodčí, čímž měli prokázat, že nepožili před závodem alkohol.⁷⁴ Dnes se již řídíme Směrnicí, potažmo Kodexem. Tyto předpisy nám poměrně detailně upravují průběh dopingové kontroly, a to jak ze strany komisařů, tak ze strany sportovců. Jak uvádí čl. 5.2. Směrnice, každá národní antidopingová organizace (NAO) má oprávnění provádět testování, a to jak při soutěži, tak mimo ni. Sportovec, u kterého dopingová kontrola probíhá, musí být příslušník daného státu a zároveň člen sportovní organizace.⁷⁵ Testování sportovců je u nás v ČR upraveno zmíněnou Směrnicí, která je subsidiárním přepisem ke Kodexu.

Dopingová kontrola při soutěži se vykonává v zásadě pod dohledem komisaře, autorizovaného NAO, nebo mezinárodní sportovní organizací. Komisař předloží sportovci výzvu k dopingové kontrole, kterou sportovec potvrdí podpisem. Pokud sportovec odmítne přijmout tuto výzvu nebo ji odmítne podepsat, komisař musí tuto skutečnost zavést do protokolu, který si o dopingové kontrole vede. Po podpisu výzvy je sportovec povinen snášet dohled dopingového komisaře stejného pohlaví, a to až do chvíle, než se dostaví na místa dopingové kontroly.

Sportovec se musí na místo dopingové kontroly dostavit neprodleně, zpravidla do jedné hodiny od vyzvání. Z vlastní zkušenosti vím, že v mnoha případech je možné se s komisařem domluvit, že k dopingové kontrole se může sportovec dostavit i déle než za šedesát minut. Takový případ musí být řádně odůvodněn (např. dalším závodem, který bezprostředně navazuje na zmíněnou výzvu) a komisařem schválen. Při provádění dopingové kontroly nezletilého sportovce musí být přítomen jeho zákonný zástupce nebo jakákoli doprovodná osoba, která je členem sportovcova týmu.

---

⁷⁴ KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 77.

⁷⁵ *World anti-doping code*. [online]. [cit. 11. února 2021]. Dostupné z: https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/2021_wada_code.pdf, čl. 5.2.

Testování sportovců mimo soutěž je možné, pouze pokud sportovec, který dosáhl požadované výkonnosti, zasílá pravidelné hlášení o svém pobytu prostřednictvím WADA formuláře. Neposkytnutí povinné informace o místě pobytu za účelem dopingové kontroly znamená porušení norem Kodexu a může vést k sankcionování sportovce. V minulosti byl rozsah monitorování poměrně diskutovanou otázkou, ale po změnách v Kodexu bylo upraveno přiměřenější načasování dopingových kontrol – sportovec musí být komisařům k dispozici pouze v konkrétních hodinách během dne. Navíc došlo ke zlepšení koordinace dopingových komisařů tak, aby se zabránilo kumulaci častých dopingových kontrol jednoho konkrétního sportovce. Dříve to byl problém zejména s ohledem na mezinárodní soutěže, kde testování současně prováděli komisaři z různých národních i mezinárodních úrovní.

Ať hovoříme o soutěžním či mimosoutěžním testování, v místě dopingové kontroly nelze pořizovat žádné fotografie ani videa, zvukové ani audiovizuální záznamy.⁷⁶ Co se týče samotné dopingové kontroly, tak nejprve je testovaný vyzván k prokázání své totožnosti, poté se přechází k sepsání protokolu o dopingové kontrole.⁷⁷ V protokolu se uvádí kromě osobních údajů jako jsou jméno, příjmení, bydliště, rodné číslo, e-mailová adresa a telefon, i suplementy a doplňky, které sportovec užíval v posledních sedmi dnech. Testovaný nesmí zapomenout i na léky, které pravidelně užívá kvůli svému chronickému onemocnění. Protokol musí být podepsán a datován. V případě, že si sportovec přeje napít, jsou mu nabídnuty nealkoholické nápoje, které však mohou být otevřeny pouze samotným sportovcem. Po celou dobu dopingové kontroly musí být sportovec pod dohledem dopingového komisaře či asistenta komisaře a v případě poskytování vzorku se musí sportovec odhalit tak, aby bylo poskytnutí samotného vzorku vidět. Zároveň má sportovec právo na kontrolu průkazu dopingového komisaře, vyjádřit se do protokolu o provedené dopingové kontrole, vybrat si zapečetěné nádoby pro poskytnutí vzorků, v případě, že vzorkem je moč. Sportovec se řídí pokyny udělené komisařem a odebraný vzorek moči rozdělí

---

⁷⁶ GÁBRIŠ, Tomáš. *International and European sports law: Textbook*. Bratislava: Vlastným nákladem, 2015, s. 116.

⁷⁷ KUKLÍK, Jan. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012, s. 99.

do dvou různých skleněných nádob na vzorek „A“ a „B“. Zapečetěné vzorky následně komisař odevzdá NAO.

Druhou variantou vzorků jsou vzorky krevní, kdy takové může odebírat pouze lékař či zdravotní sestra nebo i dopingový komisař v případě, že je lékařem či zdravotní sestrou sám. Komisař je následně zodpovědný za doručení odebraných vzorků NAO, která po převzetí určí, jaká laboratoř provede analýzu. Stejně tomu tak je v případě vzorků moči.⁷⁸ V České republice to bylo oddělení dopingové kontroly ve Všeobecné fakultní nemocnici v Praze, které však z finančních důvodů ukončilo svou činnost v roce 2011.⁷⁹ I v některých dalších státech (např. na Slovensku) absentuje akreditovaná laboratoř k analýze vzorků, proto tyto státy musí spolupracovat se zahraničními laboratořemi, které tuto akreditaci mají a mohou tak analyzovat vzorky sportovců. Nejčastěji se pak jedná o Institut für Biochemie DSH Cologne a Institut für Dopinganalytik und Sportbiochemie Kreischa, oba instituty se nachází v Německu, nebo o WADA Dopingkontroll Labor Seibersdorf v Rakousku.

Jestliže analýza vzorku A vykazuje pozitivní výsledek, má sportovec právo na své náklady požádat o provedení analýzy vzorku B a o kopii dokumentace analýzy vzorku A. Pokud vzorek B je negativní, výsledek celé dopingové kontroly je pak taktéž negativní.⁸⁰ Vzorek B je důležité mít k dispozici, jelikož pomáhá potvrdit či naopak vyvrátit, že došlo k nějakému porušení antidopingových pravidel. Z pohledu práva tak můžeme hovořit o spravedlnosti a právu na spravedlivý proces, jelikož rozhodnutím o výsledku dopingové kontroly může dojít k významným a mnohdy i nenávratným následkům sportovní kariéry testovaného.⁸¹

V případě pozitivního laboratorního nálezu u obou vzorků, dojde ke kontaktování sportovce, přerušení jeho sportovní činnosti a zahájení disciplinárního řízení.⁸²

---

⁷⁸ GÁBRIŠ, Tomáš. *International and European sports law*. Bratislava: 2015, s. 116.

⁷⁹ NUTREND – Příručka do kapsy. [online]. [cit. 20. února 2021]. Dostupné z: https://www.nutrend.cz/ImgGalery/Img1/Clanky/magaziny/prirucka_do_kapsy.pdf

⁸⁰ GÁBRIŠ, Tomáš. *International and European sports law*. Bratislava: 2015, s. 117.

⁸¹ KUKLÍK, Jan. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012, s. 99.

⁸² Tamtéž., s. 102

4.2 Prokázání dopingu

Důkazní břemeno je na straně ADV ČR, a to na základě čl. 3 odstavce 3.1. Směrnice: „*ADV ČR ponese důkazní břemeno, že došlo k porušení antidopingového pravidla. ADV ČR nese důkazní břemeno, pokud prokáže porušení antidopingového pravidla k dostatečné spokojenosti rozhodovacího orgánu s vědomím závažnosti takového obvinění.*“⁸³

Směrnice pracuje s termínem tzv. „dostatečné spokojenosti“, který je chápán jako vyšší než míra pravděpodobnosti, ale zároveň nižší, než míra nade vší pochybnost. Pokud hovoříme o situaci, kdy důkazní břemeno je na straně sportovce, platí míra pravděpodobnosti. V ostatních případech platí míra nade vší pochybnost. Tato rozdílná míra důkazního břemene může zdánlivě vypadat jako výhoda pro sportovce. Avšak tato výhoda není výhodou v pravém smyslu, jelikož sportovec musí v případě pozitivního nálezu prokázat, jak se mu zakázaná látka dostala do těla, kdo mu ji podal, či zda ji požil sám.⁸⁴ Někteří odborníci se dokonce shodují, že toto důkazní břemeno, které je uvedeno v čl. 10.4 a 10.5. Směrnice zvýhodňuje sportovce, kteří zakázanou látku užili vědomě. Ti jsou totiž schopni velmi přesně sdělit, jak se látka do jejich těla dostala.⁸⁵

Skutečnost, že došlo k porušení antidopingových pravidel může být prokázáno prakticky jakkoli, a to právě i samotným doznáním sportovce. Za vyvratitelnou domněnku můžeme považovat to, že se vzorky je v laboratořích nakládáno v souladu s Mezinárodním standardem pro laboratoře a stejně tak je prováděna i jejich analýza. Poté je na sportovci, či jiné k tomu pověřené osobě, aby prokázal opak nebo našel odchylku od postupu zmíněného Mezinárodního standardu pro laboratoře, která by mohla ukázat nepříznivý výsledek. V případě, že sportovce takovou odchylku skutečně prokáže, je opět důkazní břemeno na straně ADV ČR, který přestože přizná, že

---

⁸³ *Směrnice pro kontrolu a postih dopingu v České republice.* [online]. [cit. 8. února 2021]. Dostupné z: <https://www.antidoping.cz/sites/default/files/Normy/Sm%C4%9Brnice%202021.pdf>, Čl. 3.1.

⁸⁴ MAISNER, Martin, Petr DOUBRAVA, Jiří JANÁK, Barbora VLACHOVÁ a Michaela DOMBROVSKÁ. *Základy sportovního práva.* Praha: C.H. Beck, 2019, s. 121.

⁸⁵ VONDRÁČKOVÁ, Liběna. *Objektivní odpovědnost v dopingových kauzách.* In: casl.cz [online]. 23. září 2013 [cit. 5. února 2021]. Dostupné z: <http://casl.cz/sportovne-pravni-temata/problematika-dopingu/14-objektivni-odpovednost-v-dopingovych-kauzach>.

k odchylce dojít mohlo, musí prokázat, že nemohla způsobit pozitivní laboratorní nález.

Rozhodovací orgán, který je pravomocně příslušný k projednání porušení antidopingových pravidel sportovce, může rozhodnout v neprospěch sportovce, a to jen na základě jeho nedostavení se k jednání či odmítnutí zodpovědět dotazy položené právě rozhodovacím orgánem nebo ADV ČR.

Z pohledu sportovce není fáze dokazování nastavena ze strany rozhodovacích orgánů a ADV ČR úplně příznivě. Je jasné, že tyto orgány potřebují především urychlit celé dokazování a případ co nejdříve uzavřít, jelikož množství testovaných sportovců je velké a časové protahování jednotlivých případů znamená i časové protažení čekání na výsledky dalších testovaných sportovců.⁸⁶

4.3 Sankce za doping

Poté, co se prokáže, že sportovec porušil antidopingová pravidla, rozhodovací orgán za toto porušení udělí sankce, které jsou mírně odlišné v případě individuálních a v případě kolektivních sportů. Právní předpisy zabývající se bojem proti dopingu upravují několik teoretických otázek souvisejících s povahou dopingových trestů. V obecné rovině právní teorie rozlišuje tresty veřejnoprávní a tresty soukromoprávní, přičemž tomuto rozdělení odpovídá třídění právních deliktů, které lze strukturovat:

- trestné činy,
- správní delikty,
- disciplinární přestupky,
- ústavní delikty,
- mezinárodního delikty,
- delikty z porušení povinností upravených soukromoprávní metodou úpravy.⁸⁷

---

⁸⁶ KUKLÍK, Jan. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012, s. 102.

⁸⁷ GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 6., aktualiz. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-454-1, s. 164-165.

Tresty za doping mají mezi autory právních textů velmi specifické postavení. Jak již bylo zmíněno v kapitole 3, obecně převládá názor, že odpovědnost ve sportu (v širším smyslu, zejména mimo doping) má soukromoprávní povahu.⁸⁸

Provinění sportovce se řídí Směrnicí, která je nadřazena disciplinárním řádům jednotlivých svazů. Jednou z prvních sankcí upravené Směrnicí je *diskvalifikace výsledků při soutěži, na niž došlo k porušení antidopingového pravidla*. To znamená, že veškeré výsledky, které sportovec na této soutěži dosáhl, budou anulovány, a to včetně odebrání bodů za tyto výkony, případně i medailí.⁸⁹

Druhým, velmi častým rozhodnutím orgánů, které rozhodují o porušení dopingových pravidel sportovce, je *zákaz činnosti za přítomnost, použití, pokus o použití nebo držení zakázané látky nebo zakázané metody*. Doba zákazu činnosti je Směrnicí upravena na čtyři roky, a to v případech, kdy bylo prokázáno užití nesespecifické látky a toto užití bylo úmyslné, respektive pokud se sportovci nepodaří prokázat, že úmyslné nebylo. Stejně tak to bude v případě, kdy byla laboratorní analýzou nalezena specifická látka a ADV ČR prokáže sportovci úmysl. Dvouletý trest si pak vyslouží sportovci ve všech ostatních případech, kdy došlo k prokázání zakázané látky v těle sportovce v soutěži. V mimosoutěžním testování mohou být tresty nižší, a to od jednoho do třech měsíců, opět pokud nedošlo k úmyslnému požití.⁹⁰

Významným trestem je také *zákaz činnosti za jiná porušení antidopingových pravidel*, kterými rozumíme především nenahlášení místa pobytu sportovce v případě povinnosti hlášení, jeho časté měnění, měnění na poslední chvíli, či pouhé znemožnění testování. Doba uložení trestu je od jednoho do čtyř let.⁹¹ Poslední postihem sportovce může být již zmiňovaná *finanční pokuta*. K té dochází ze strany antidopingových organizací či sportovních svazů a můžou dosahovat výše až do několika statisíc korun.

---

⁸⁸ GÁBRIŠ, Tomáš. *International and European sports law:Textbook*. Bratislava: Vlastným nákladem, 2015, s. 116

⁸⁹ *Směrnice pro kontrolu a postih dopingu v České republice*. [online]. [cit. 8. února 2021]. Dostupné z: <https://www.antidoping.cz/sites/default/files/Normy/Sm%C4%9Brnice%202021.pdf>, čl. 10.1.

⁹⁰ Tamtéž, čl. 10.2.

⁹¹ Tamtéž, čl. 10.3.

Existují důvody, které mohou zkrátit nebo naopak navýšit zákaz činnosti sportovce, které jsou upraveny v čl. 10.4. a 10.5. Směrnice. Věnují se existenci zavinění a nedbalosti, tedy situacím, kdy se sportovec prokáže, že zakázaná látka, která byla nalezena v jeho těle, se tam nedostala s jeho zaviněním. V takovém případě nemusí sportovec dostat žádný trest. Stejně tak může dojít ke snížení trestu v případě, kdy je prokázáno nevýznamné zavinění či nedbalost. Dalším důvodem snížení může být pomoc při odhalení nebo prokázání porušení antidopingových pravidel, přiznání se k takovému porušení při nedostatku důkazu, nebo okamžité přiznání. K navýšení doby trestu až na dvojnásobek dochází v případě recidivy.

V průběhu uloženého zákazu se sportovec nesmí žádným způsobem účastnit jakékoli soutěže, závodu či akce. Pokud dojde k porušení zákazu, počíná běžet nová doba zákazu činnosti, která se rovna době původního uloženého trestu. Pro trénink platí, že je možné se k němu znovu vrátit nejdříve dva měsíce před ukončením doby trestu, respektive během poslední čtvrtiny uložené doby.⁹²

Z výše uvedeného je zřejmé, že někteří sportovci mohou takové procesní postupy i následně uložené sankce považovat za nespravedlivé. Uložení trestu zákazu činnosti bývá mnohdy velmi výrazně ovlivňující jejich dosavadní, a především budoucí sportovní kariéru. Existuje nejméně jeden případ, kdy sportovec byl potrestán, ačkoli vzorek B nepotvrdil přítomnost zakázané látky, či se neprokázalo zavinění sportovce, a přesto došlo k uložení trestu. Opakem jsou případy, kdy prokazatelně došlo k porušení dopingových pravidel, ale sportovec nebyl potrestán vůbec. Je více než logické, že po takových rozhodnutích vedou další procesní kroky sportovců směrem k přezkumným orgánům.

Příslušnost přezkumných orgánů je závislá na tom, zda se jedná o sportovce na národní či mezinárodní úrovni. Sportovci národní úrovně se účastní soutěže na půdě „svého“ státu, dopingovou kontrolu tak vykonávají komisaři příslušné národní antidopingové organizaci, v případě ČR ADV ČR. U sportovců mezinárodní úrovně, kteří se účastní soutěží mimo Českou

---

⁹² MAISNER, Martin, Petr DOUBRAVA, Jiří JANÁK, Barbora VLACHOVÁ a Michaela DOMBROVSKÁ. *Základy sportovního práva*. Praha: C.H. Beck, 2019, s. 126.

republiku, jsou komisaři pověřeni mezinárodní sportovní federací nebo je pověří přímo samotná WADA.⁹³ Orgány příslušné k odvolání či přezkumu vydaných rozhodnutí jsou popsány dle tohoto rozdělení v následující kapitole.

---

⁹³*Směrnice pro kontrolu a postih dopingu v České republice.* [online]. [cit. 8. února 2021]. Dostupné z: <https://www.antidoping.cz/sites/default/files/Normy/Sm%C4%9Brnice%202021.pdf>, čl 5.1.

5 Rozhodnutí arbitrážních komisí s ohledem na odpovědnost sportovce

5.1 Rozhodnutí na národní úrovni

Jak již bylo popsáno v kapitolách výše, první instancí na národní úrovni v rozhodování o porušení dopingových pravidel je disciplinární komise svazu toho sportu, ve kterém k porušení došlo. K odvolání proti rozhodnutí vydaného v disciplinárním řízení je příslušný nejprve odvolací orgán v rámci příslušného svazu, následně může takové rozhodnutí přezkoumat Rozhodčí komise Českého olympijského výboru (dále jen „komise ČOV“). Po vyčerpání těchto opravných prostředků je možné podat odvolání k CAS. V situacích, kdy došlo k testování na mezinárodní soutěži se podává odvolání výlučně k CAS.⁹⁴

5.1.1 E. H. v Disciplinární komise Českého svazu cyklistiky

Jedna z nejsledovanějších dopingových kauz na českém území v průběhu loňského podzimu byl případ E.H., úspěšného českého cyklokrosaře.

Dne 9. září 2020 podstoupil E.H. dopingovou kontrolu. Komisaři akreditovaní ADV ČR za ním přijeli mimo závodní termíny, na poslední den reprezentačního soustředění v Bělé pod Bezdězem. Výsledkem byl pozitivní nález na oxandrolon a clenbuterol. Tyto zakázané látky byly objeveny v poskytnutém vzorku moči. Zároveň E.H. podstoupil ve stejný den i odběr vzorku krve, ten však vykazoval výsledek negativní. E.H. tak požádal o přezkoumání vzorku B, avšak jak se očekávalo, i ten byl pozitivní. Na základě toho byla E.H. ze strany Českého svazu cyklistiky pozastavena činnost a bylo zahájeno disciplinární řízení.

Disciplinární komise Českého svazu cyklistiky (dále jen „komise ČSC“) společně s ADV ČR zasedla 14. prosince 2020, kdy jednání bylo odročeno kvůli doplnění dokazování. Začátkem ledna tohoto roku komise ČSC pokračovala v jednání, které trvalo více než tři hodiny a ve kterém

---

⁹⁴ MAISNER, Martin, Petr DOUBRAVA, Jiří JANÁK, Barbora VLACHOVÁ a Michaela DOMBROVSKÁ. *Základy sportovního práva*. Praha: C.H. Beck, 2019, s. 127.

komise ČSC již vynesla svůj verdikt. Pro E.H. to znamenalo čtyřletý zákaz činnosti.

E.H. od počátku trval na své nevině. Opakovaně upozorňoval, že dopingová kontrola neproběhla dle regulí, platných norem a pravidel. Tvrdil, že komisaři po dobu dopingové kontroly neměli minimálně deset minut sportovcem poskytnuté vzorky moči pod kontrolou. Žádal, aby komisaři přijeli k jednání před komisí ČSC a vypovídali jako klíčoví svědci. Tato žádost mu však byla ADV ČR zamítnuta.

Nesporné je, že se nepodařilo prokázat, jak se zakázaná látka do těla E.H. dostala, ani samotné zavinění sportovce. E.H. se opakovaně hájil tím, že nikdy žádné zakázané látky nebral a zdůrazňoval, že jde o zvláštní souhrn okolností a jeho trest může být „*klidně i cílenou likvidační kauzou*“. Nyní zvažuje další kroky, tedy zda se proti rozhodnutí odvolá, či se smíří s vyřčeným trestem.⁹⁵

Tento případ je velmi čerstvý a v případě odvolání může odvolací orgán rozhodnutí přezkoumat a rozhodnout zcela odlišně, v každém případě již na tomto rozhodnutí je několik zarážejících věcí. Zda se jednalo o likvidační kauzu či nikoli, je předmětem jiného zkoumání, a pravděpodobně odpověď na tuto otázku nenalezneme bez poskytnutí výpovědi druhé strany. Co však můžeme vyčíst bez pochybností, je skutečnost, že disciplinární řízení nebylo vedeno zcela spravedlivě ve vztahu k E.H. a v souladu s Disciplinárním řádem Českého svazu cyklistiky.

Ve zmíněném disciplinárním řádu je v čl. 4.03 uvedeno, že „*za důkazy míry provinění mohou sloužit všechny prostředky, jimiž lze zjistit skutečný stav věcí, zejména zápisy ze závodů a soutěží, zpráva hlavního rozhodčího, zprávy delegovaných zástupců svazu cyklistiky, zprávy a vyjádření jiných orgánů a organizací, výpovědi provinilců, svědků a jiných osob*“.⁹⁶ Nabízí se tedy otázka, z jakého důvodu komise ČSC zamítla žádost E.H., který opakovaně navrhoval předvolání komisařů, kteří prováděli dopingovou

---

⁹⁵ VLASÁK, Jiří. *Emil Hekele dostal čtyři roky*. In: roadcycling.cz [online]. 6. ledna 2021. [cit. 5. února 2021]. Dostupné z <https://www.roadcycling.cz/clanek/emil-hekele-dostal-ctyri-roky>.

⁹⁶ *Disciplinární řád Českého svazu cyklistiky*. [online]. [cit. 21. února 2021]. Dostupné z: <https://adoc.pub/disciplinari-ad-sc.html>, čl. 4.03.

kontrolu E.H. Ze slov E.H. je zřejmé, že komisaře vnímal jako hlavní svědky celého případu, kteří by mohli dosvědčit a možná i objasnit skutečný stav věci, tedy zejména to, jak bylo se vzorky po jejich odebrání nakládáno. Zejména by se zde dalo jednoznačně opřít o skutečnost, kterou sám vyřkl CAS, že „jakákoli pochybnost o řádném nakládání s odebranými vzorky by měla být vykládána ve prospěch sportovce.“⁹⁷ Pokud se zamyslíme nad případem do důsledků, snadno se mohlo stát, že vzorky někdo vyměnil z důvodu cílené likvidaci E.H., či jakéhokoli důvodu jiného. To je však v tuto chvíli pouze spekulace.

Co je však jasné, je neprokázání zavinění sportovce v průběhu disciplinárního řízení. E.H. opakovaně tvrdil, že si není vědom žádného užití zakázané látky. Podle mě si závodník takového formátu musel jasně uvědomovat, co by pro něho pozitivní výsledek z dopingové kontroly vzhledem k jeho znamenal. Stejně tak si uvědomoval, že on musí prokázat, že nalezenou látku neužil vědomě. V tuto chvíli se však sportovec dostává do velmi těžké situace, protože jediný, kdo ví skutečnou pravdu je on sám a pokud netuší, jak se mohla do jeho těla zakázaná látka dostat, je to boj, jak se říká, s větrnými mlýny. Sportovec nemůže ukázat na nikoho, aniž by si nebyl jistý, že právě ten mu mohl zakázanou látku podat. Poté nezbývá nic jiného než věřit ve svědectví osob, které měly s případem co dočinění. Avšak když žádost o navržení jediného svědka, který by mohl prokázat sportovcovu nevinu, je zamítnuta, moc dalších důkazů už nezbývá.

Z mého pohledu lze jen těžko s jistotou říct, že odpovědnost za doping měl v tuto chvíli opravdu E.H. K prokázání užití zakázané látky ani ke zjištění skutečného stavu věci v disciplinárním řízení nedošlo, přesto E.H. dostal trest zákazu činnosti na dobu čtyř let. Pro E.H. to s největší pravděpodobností znamená konec sportovní kariéry, a to za něco, co možná vůbec neprovedl, a stal se jen obětí sporů uvnitř Českého svazu cyklistiky.

---

⁹⁷ VONDRÁČKOVÁ, Liběna. Objektivní odpovědnost v dopingových kauzách. In: casl.cz [online]. 23. září 2013 [cit. 5. února 2021]. Dostupné z: <http://casl.cz/sportovne-pravni-temata/problematika-dopingu/14-objektivni-odpovednost-v-dopingovych-kauzach>.

5.2 Rozhodnutí na mezinárodní úrovni

I v zahraničí jako první instance rozhoduje vnitrostátní disciplinární komise. Stejně tak platí, že v případě testování sportovce, který se účastní mezinárodní soutěže, se odvolání proti vydanému rozhodnutí podává k CAS. Proti rozhodnutí CAS je pak možné se dovolat ke Švýcarskému federálnímu tribunálu, který je nejvyšší a poslední instancí.⁹⁸

Podoba CAS tak, jak ho známe dnes byla schválena v Paříži dne 22. června 1994 podpisem Pařížské dohody s cílem usnadnit řešení sporů v oblasti sportu. Zároveň došlo ke zřízení Mezinárodní rady pro sportovní arbitráže (dále je „ICAS“), kterou má po záštitou samotný CAS a slouží pro ochranu práv stran před CAS. Je zároveň nejvyšším orgánem CAS. Od podpisu Pařížské dohody uznaly všechny mezinárodní olympijské federace a mnoho národních olympijských výborů jurisdikci sportovního arbitrážního soudu a CAS je tak jediným odvolacím orgánem pro všechny mezinárodní spory související s dopingem.

Od 22. listopadu 1994 se na organizace a rozhodčí řízení CAS řídí Kodexem sportovního arbitráže, který mimo jiné stanovuje, že CAS je příslušný k rozhodování sporů pouze souvisejících se sportem. CAS vykonává svou funkci prostřednictvím rozhodců, kterých je minimálně 150. Arbitrážní řízení má dvě klasické fáze: písemné řízení a ústní jednání, kdy strany vyslechnou rozhodci, obvykle v sídle CAS v Lausanne. Rozhodci mohou zasedat v komisích, které jsou vyzvány k rozhodování v rámci běžného řízení, jakož i v těch, které rozhodují v rámci odvolacího řízení.

Obecně lze spor předložit arbitrážnímu soudu pro sport pouze v případě, že mezi stranami existuje arbitrážní dohoda, která stanoví použití CAS. V zásadě lze CAS předložit dva typy sporů: spor obchodní povahy a spor disciplinární povahy.

První kategorie v zásadě zahrnuje spory týkající se plnění smluv, jako jsou spory týkající se sponzorství, prodeje televizních práv, pořádání sportovních akcí, přestupů hráčů a vztahů mezi hráči nebo trenéry a kluby

---

⁹⁸ GÁBRIŠ, Tomáš. *International and European sports law: Textbook*. Bratislava: Vlastním nákladem, 2015, s. 122.

nebo agenty (pracovní smlouvy a agenturní smlouvy). Do této kategorie spadají také spory týkající se občanskoprávní odpovědnosti.

Disciplinární případy představují druhou skupinu sporů předložených CAS, z nichž velký počet souvisí s dopingem. Kromě dopingových případů se od CAS požaduje, aby rozhodovala o různých disciplinárních případech (násilí na hřišti, zneužívání rozhodčího apod.).⁹⁹

5.2.1 UKAD proti R.W.

R.W. jako 21letá britská atletka, dostala ze strany Britského atletického svazu zákaz činnosti na čtyři měsíce na základě pozitivního testu na methylhexanamin (dále jen „MHA“) poté, co přiznala, že tuto zakázanou látku užila neúmyslně ve výživovém doplňku. Britská antidopingová komise (dále jen „UKAD“) však toto rozhodnutí přezkoumala a uznala ji vinnou a uložila jí zákaz činnosti jednoho roku.

Hlavním argumentem R.W. bylo, že jako studentka musí neustále časově balancovat mezi náročným studiem, trénováním a častým cestováním na soutěže a musela tak použít doplňky stravy ke zvýšení příjmu potravy, jenž ji doporučil její trenér Geoff Capes, který je získal jako sponzorství přímo od výrobců těchto doplňků. Capes vypověděl, že konzultoval složení s dodavatelem doplňků, a obdržel jasné vyjádření, ve kterém ho výrobce ujišťuje, že doplňky jsou „čisté“. Britská antidopingová komise ve svém rozhodnutí uvedla, že 1,3-dimethylamylamin, který je synonymem pro MHA je výslovně uveden ve složení na krabici, avšak zároveň poukazují na skutečnost, že v době, kdy R.W. začala doplněk stravy užívat, nebyl ani 1,3-dimethylamylamin ani MHA na seznamu zakázaných látek WADA. Ten se tam dostal až o několik let později a k jeho objevení v doplňku by bylo zapotřebí určitých lékařských znalostí. Z těchto důvodů R.W. dostala „jen“ jednoroční trest zákazu činnosti.

R.W. podala odvolání proti tomuto rozhodnutí, kde poukázala na to, MHA se stalo stimulantem až od 1. ledna 2011 se MHA. To znamená, že sportovci, kteří byli pozitivně testováni po tomto datu, se mohli dovolávat k článku 10.4 Kodexu a pokusit se vysvětlit, že zde nebyl žádný záměr zvýšení

---

⁹⁹ Court of arbitration for sport. *History of the CAS*. [online]. [cit. 18. února 2021]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/general-information/history-of-the-cas.html>.

výkonu za pomoci těchto doplňků (tím spíš v tomto případě, kdy ke zvýšení energie došlo na pár hodin po užití a nemohlo mít tak vliv na soutěž konanou dva dny po užití), a tím si snížit svůj trest na pouhé napomenutí.

Odvolací orgán rozhodl, že R.W. byl případ skutečně „bez zavinění“, s argumentací, že užíváním doplňků sportovci riskují. Trest ji však nesnížil.

Později vyšlo najevo, že další dva svěřenci trenéra Geoffa Capese dostali zákaz činnosti na dva roky poté, co se odmítli podrobit náhodným testům (s argumentací, že veřejné toalety na Loughborough University, kde měly být poskytnuty jejich vzorky jsou „příliš špinavé“). Capes sám byl zbaven své role trenéra UK Athletics, ale z žádného porušení antidopingových pravidel nebyl nikdy obviněn.

Případ R.W. může být srovnáván se sporem vedeným u CAS s americkou plavkyní J.H. (WADA v Hardy a USADA CAS 2009 / A / 1870), který se také týká nepředvídatelných důsledků užívání doplňků výživy, ale možná s větší mírou zavinění než byl připsán R.W.¹⁰⁰

5.2.2 WADA proti J.H. a USADA

Začátkem července roku 2008 J.H. soutěžila na US Olympic Team Trials v Omaze ve státě Nebraska v USA (dále jen „závody“), aby se kvalifikovala pro olympijské hry v Pekingu 2008. Na základě výsledků dosažených na těchto závodech se J.H. na olympijské hry kvalifikovala dokonce ve čtyřech disciplínách (50 m volný způsob, 100 prsa, štafeta na 4 x 100 m volný způsob, štafeta na 4 x 100 m polohový závod).

Během závodů J.H. ve dnech 1., 4. a 6. července 2008 podstoupila dopingovou kontrolu. Vzorek odebraný dne 4. července 2008 byl označen jako pozitivní pro clenbuterol, což je zakázaná látka podle platných antidopingových pravidel (dále jen „Nepříznivé analytické nálezy“). Nepříznivý analytický nález byl potvrzen i analýzou B-vzorku. Vzorky odebrané 1. a 6. července byly původně označeny jako negativní: další analýzy vzorků však podezření na clenbuterol ukázaly. J.H. byla informována

---

¹⁰⁰ David McArdle. *Strict Liability and Legal Rights: Nutritional Supplements, Intent and Risk in the Parallel World of WADA*. [online]. [cit. 20. února 2021]. Dostupné z: <https://core.ac.uk/download/pdf/132200236.pdf>.

o nepříznivém analytickém nálezů dne 21. července 2008, zatímco se účastnila předolympijském soustředění.

Na základě Nepříznivého analytického nálezů americká dopingová agentura (dále jen „USADA“) rozhodla, že došlo k porušení antidopingových pravidel a zahájila s J.H. disciplinární řízení. V disciplinárním řízení bylo zjišťováno, zda existují okolnosti, pro které by mohlo dojít ke snížení nebo odpuštění trestu. Bylo prokázáno, že J.H. zakázanou látku neužila úmyslně, že s dodavatelem doplňků AdvoCare Arginine Extreme, ve kterém byla obsažena zakázaná látka, měla pravidelné konzultace ohledně „čistoty“ jejich doplňků. J.H. uvedla, že měla s AdvoCare smluvní vztah, doplňky nebyly uvedeny jako steroidní, a to ani na oficiálních webových stránkách a užívala je více jak osm měsíců před pozitivním výsledkem dopingového testu. Dokonce pravidelně konzultovala svou suplementaci s odborníkem na výživu, sportovním psychologem a trenérem. Disciplinární komise přiznala, že se jedná o výjimečný případ, avšak řekl, že není pochyb o tom, že J.H. jednala minimálně v nedbalosti. J.H. nakonec obdržela trest ve výši ročního zákazu činnosti. WADA podala proti tomuto rozhodnutí odvolání k CAS.

J.H. hlavním argumentem bylo, že případ byl skutečně výjimečný a stupeň nedbalosti nevýznamný, přesně tak, jak uvedla USADA. WADA však takový závěr zpochybňuje. J.H. sice přiznala, že měla pozitivní test kvůli doplňkům stravy, které požila, ve skutečnosti WADA tvrdí, že okolnosti případu J.H. nejsou skutečně výjimečné a J.H. nedbalost musí být považována za významnou. Na podporu tohoto tvrzení WADA zdůrazňuje, že J.H. si byla vědoma výslovných varování před potenciální nebezpečím doplňků stravy a jako zkušená vrcholová sportovkyně měla být obzvláště ostražitá, přesto se rozhodla slepě důvěřovat sponzorovi, který komercializuje zmíněné doplňky výživy jako stimulační růst svalů. Dále WADA namítala, že J.H. neprovedla další analýzu složení doplňku s lékařem nebo jiným spolehlivým odborníkem a spoléhala se jen na přímé dotazy směřující k výrobcí doplňku. Nicméně komise CAS stále trvala na tom, že skutečnosti, které byly prokázány v prvním řízení před USADA dělají případ skutečně výjimečným, jelikož v takovém množství ujištění o „čistotě“ doplňku ze strany sportovce nebývají

běžné. Z toho důvodu bylo odvolání zamítnuto a původní rozhodnutí potvrzeno.¹⁰¹

Z mého pohledu mají oba případy společné rysy. Nediskutabilním je rozhodně užití zakázané látky sportovcem. V čem však spatřuji hlavní problém, je skutečnost, že jak R.W., tak J.H. byl lék či doplněk stravy podán třetí osobou.

Ačkoli CAS se takovým argumentům brání, když tvrdí, že sportovci musí počítat s tím, že jim může být kontaminováno jídlo či pití, potravinové doplňky, případně jim může být neúmyslně podán nevhodný lék ze strany jejich blízkých. Z tohoto vyplývá, že sportovec nese odpovědnost za veškerý příjem, který do těla dostane. S tímto tvrzením si dovoluji výrazně nesouhlasit a domnívám se, že takový boj proti dopingu je minimálně neefektivní. O smyslu či spravedlnosti takových tvrzení ze stranu CAS nemluvě.

Sportovci, a to především ti na vrcholové a profesionální úrovni, mají ve svém realizačním týmu odborníky z různých oblastí. Ať již hovoříme o těch, kteří je připravují na samotný fyzický výkon, tedy trenéři, nebo těch, kteří dotváří kompletní servis sportovci pro podání co nejlepšího výkonu. Mezi ně řadíme velkou skupinu těchto odborníků; od masérů a fyzioterapeutů přes výživové specialisty, psychology až po manažery, techniky apod. Vzhledem k takto rozsáhlému týmu je více než logické, že sportovec se plně soustředí pouze na svou přípravu, trénink a následný výkon. Kdyby každé doporučení výše uvedených specialistů zpochybnil, pravděpodobně by nedělal, vzhledem k množství takových doporučení, nic jiného. Úloha podpůrného týmu sportovce by tak byla velmi zanedbatelná až zbytečná. V mnoha případech si sportovci takové služby hradí z vlastních odměn. Každý má v týmu svou úlohu, pro kterou byl právě do týmu povolán; trenér od trénování, masér od regenerace, výživový specialista od sestavení jídelníčku a suplementace. Jelikož sportovec sám nemá časovou kapacitu si veškeré informace o možnostech zvýšení svého výkonu zjišťovat, když samotným trénováním tráví mnohdy i 8 hodin denně, je více než logické, že svému týmu důvěřuje a vnímá jeho rady jako něco, co mu může pomoci.

---

¹⁰¹ Rozhodnutí CAS 2009/A/1870. *World Anti-Doping Agency (WADA) v. Jessica Hardy & United States Anti-Doping Agency (USADA)*. [online]. [cit. 18. února 2021]. Dostupné z: <https://www.usada.org/wp-content/uploads/hardy-cas.pdf>.

Být členem realizačního týmu profesionálního sportovce s sebou nese určitou dávku odpovědnosti, kterou by si měl každý jeden člen uvědomit. Pokud sportovec konzultuje doplňky stravy s výživovým poradcem, trenérem či někým dalším k tomu určeným, jak tomu bylo u obou uvedených případů, za špatnou radu by měl nést odpovědnost právě ten, kdo radu sportovci dal. Bohužel, i přestože se podaří prokázat před arbitrážní komisí, která provádí řízení ve věci porušení antidopingového pravidla, že sportovec zakázanou látku užil neúmyslně a bez zavinění, a že byla opakovaně konzultována nejenom s výrobcem takového doplňku, ale především s trenérem a výživovým odborníkem, trest obdrží sportovec a následky musí nést taktéž on. Následkem však není „jen“ přerušení sportovní kariéry, ale i dobrá pověst, jméno a z toho pramenící možné psychické problémy atd.

Z výše uvedených úvodů si nemyslím, že komisemi či soudy aplikovaná zásada objektivní odpovědnost sportovce za užití zakázané látky je v tomto směru „šťastná“. Pokud je zřejmé a prokázané, že sportovec tuto zakázanou látku nepožil z vlastní iniciativy, jsem naopak toho názoru, že by mělo dojít k výraznému postihu konkrétních členů realizačního týmu ze strany antidopingových orgánů a tím přenesení odpovědnosti právě na tyto členy. Věřím, že k sankcím členů ze strany sportovce či sportovní organizace, které je členem, zpravidla dochází, avšak nikdy tento postih nemá takový dosah, jako postih sportovce. Pro člena týmu, který je většinou veřejnosti neznámý to může znamenat zaplacení finanční pokuty nebo opuštění týmu. V případě sportovce to může však mít fatální následky.

5.2.3 WADA proti S.Y. a FINA

Velmi zajímavé rozhodnutí, které zarazilo nejen širokou plaveckou veřejnost, ale i sportovní svět, vydal Švýcarský federální tribunál na základě odvolání S.Y. proti rozhodnutí CAS.

Začátkem roku 2020 CAS rozhodl o sportovním osudu 28letého čínského plavce S.Y., kdy mu udělil zákaz činnosti na osm let za manipulaci se vzorky odebrané při řádné dopingové kontrole.

V září 2018 mělo dojít k mimosoutěžnímu testování sportovce prostřednictvím tří komisařů. Po odebrání vzorků sportovec zjistil, že v průběhu dopingové kontroly byly komisařem pořízeny fotografie a zvukové

nahrávky. Po žádosti ze strany S.Y., aby mu komisař předložil oprávnění k provozování dopingové kontroly (zřejmě proto, aby ho mohl nahlásit za nedodržení Kodexu), zjistil, že toto oprávnění není dostatečné a nemůže proto jakkoli nakládat s odebranými vzorky sportovce. Komisař mu tedy na výzvu vzorky předal. Následně nakázala matka S.Y. jeho ochrance (která ho doprovází na závodech, soustředěních, trénincích atd.), aby donesla kladivo. Následně S.Y. vzorky kladivem rozbil. Argument, že dopingoví komisaři neměli ostatečné oprávnění k provedení dopingové kontroly FINA sice potvrdila, tříčlenná komise CAS ale následně jednoznačně zamítla a na základě výše uvedeného uložila v Číně první osmiletý zákaz od té doby, co byl tehdejší zástupce hlavního trenéra v zemi Zhao Ming vyloučen na stejné období v důsledku čínské krize v 90. letech, kdy více než 60 plavců, všichni kromě pár teenagerů, bylo pozitivně testováno na řadu zakázaných látek, včetně steroidů, lidského růstového hormonu, posilovače krve EPO a diuretik.¹⁰²

S.Y. se proti tomu rozhodnutí odvolal ke Švýcarskému federálnímu soudu. Své argumenty opíral o skutečnost, že předseda komise CAS, Ital Franco Frattini, byl podjatý, jelikož v minulosti činil protičínské prohlášení na sociálních sítích. Švýcarský federální soud odvolání vyhověl a rozhodčí nález CAS zrušil. Díky tomuto zrušení byl zrušen i trest zákazu činnosti na osm let, S.Y. může dál soutěžit. Odvolací soud však vůbec nehodnotil případ jako takový, zaměřil se pouze na zmíněnou podjatost předsedy komise CAS. WADA tak bude nucena podniknout další kroky, aby byla schopna znovu předložit případ, který opakovaně projedná CAS, tentokrát s jiným předsedou komise.¹⁰³

Tento případ se svou povahou vymyká všem ostatním případům, které jsem uvedla v této kapitole. I zde je z mého pohledu rozhodnutí neodpovídající skutečné odpovědnosti sportovce, tentokrát ale rozhodnutí na

---

¹⁰² Rozhodnutí CAS 2019/A/6148 World Anti-Doping Agency v. Sun Yang & Fédération Internationale de Natation [online]. [cit. 26. února 2021]. Dostupné z: https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/CAS_Award_6148_website.pdf.

¹⁰³ D'ADONNA, Dan. *Sun Yang 8-Year Doping Ban Overturned by Swiss Federal Tribunal*. In: [swimmingworldmagazine.com](https://www.swimmingworldmagazine.com) [online]. 23. prosince 2020. [cit. 26. února 2021]. Dostupné z <https://www.swimmingworldmagazine.com/news/sun-yang-8-year-doping-ban-overturned-by-swiss-federal-tribunal/>.

nějakou dobu zprostito sportovce veškeré viny a s tím související odpovědnosti.

Určitě nechci snižovat váhu rozhodnutí švýcarského tribunálu ve věci podjatosti předsedy komise CAS, co však považuji za nelogické, je absolutní zrušení rozhodnutí CAS, ale především nezabývání se otázkou trestu S.Y. a možných důsledků takového zrušení. Zrušením rozhodčího nálezu odvolacím orgánem v tuto chvíli znamená, že S.Y. může nadále trénovat a závodit, a to až do chvíle, kdy WADA dá opětovný podnět k CAS a CAS znovu rozhodne v jiném složení. Odpovědnost sportovce je v tuto chvíli naprosto evidentní, ačkoli můžeme jen spekulovat, jaký byl skutečný důvod rozbití vzorků krve kladivem. Vzhledem k prokázané dopingové minulosti S.Y. a jeho velmi zvláštnímu chování, které tímto činem jen potvrdil, je nasnadě předpokládat, že odebrané vzorky nebyly v souladu s Kodexem a seznamem zakázaných látek.

Závěr

Odpovědnost sportovců za doping není z pohledu právní vědy úplně snadné téma. Neulehčuje to ani skutečnost, že na existenci sportovního práva v minulosti nebyl a na právní půdě stále není jednotný názor. Pravděpodobně tu ještě dlouhou dobu budou jak zastánci, tak odpůrci sportovního práva, ale i ti, kteří názory tak zcela vyhraněny nemají. Propojenost mezi sportem a právem skutečně můžeme najít, avšak tato práce ukázala, že jednoznačnému závěru o existenci sportovního práva by bezesporu pomohla ucelená zákonná úprava sportu jako takového a s tím souvisejících jevů jako je například právě doping. A to nejen na území našeho státu, ale i na té evropské či mezinárodní úrovni.

Jak popisuje druhá kapitola této práce, odpovědnost sportovců za doping je zpravidla odpovědností disciplinární a v právním systému ji můžeme zařadit do odpovědnosti občanskoprávní. Odpovědnost sportovců za doping vzniká zpravidla na základě smlouvy, kdy se sportovec pod hrozbou sankce zaváže k dodržování antidopingových předpisů a pravidlům fair play. Podpisem takové smlouvy sportovec musí nést následky za její porušení. V této souvislosti se v oblasti dopingů začíná hovořit o zásadě objektivní odpovědnosti sportovce.

Tato práce přesně uvedla, jaká práva a povinnosti má sportovec po oznámení pozitivního výsledku z dopingové kontroly. V disciplinárním řízení musí prokázat, jakým způsobem se zakázaná látka dostala do jeho těla. V případě, že k takovému prokázání nedojde, nastupuje zmíněná zásada objektivní odpovědnosti, která říká, že sportovec je zodpovědný za vše, co se dostane do jeho těla, pokud neprokáže opak. Jak bylo několikrát v této práci popsáno, vydané rozhodnutí příslušnými komisemi, které se o tuto zásadu opírá, není pro sportovce vždy spravedlivé.

Je více než zřejmé, že v boji proti dopingů musí existovat nějaká univerzální zásada, či univerzální procesní postup používaný sportovními organizacemi či soudy. Ačkoli tato práce upozorňuje především na ta rozhodnutí, která se mohou zdát jako nespravedlivá, je evidentní, že soudy ani jiné příslušné orgány nemohou prokazovat, a to bez ohledu na hospodárnost případu, jak se zakázaná látka do těla sportovce dostala, když

tuto skutečnost není schopen prokázat ani on sám. Dalším důvodem jednotné zásady či postupu je to, že sportovci, kteří zakázanou látku užili, by mohli poměrně jednoduše před rozhodčími orgány říci, že jim látku podala neznámá osoba, a tak by sportovec unikl jakémukoli trestu. Na co však tato práce upozorňuje, jsou ty případy, kdy bylo prokázáno, že k užití zakázané látky sportovcem došlo neúmyslně a bez zavinění. V takových případech, kdy byl dokonce člen realizačního týmu označen za toho, kdo sportovci zakázanou látku podal, by měl být sportovec zcela bez trestu a zásada objektivní odpovědnosti by v takových případech neměla být použita.

Cíl této práce byl splněn. Právní úprava v oblasti sportu na území České republiky je nedostatečná a není možné ji aplikovat na většinu případů, které ve sportu mohou nastat. Otázka odpovědnosti sportovců za doping byla taktéž zodpovězena, avšak možná ne zcela. Je zřejmé, že je třeba sankcionovat sportovce za porušení dopingových pravidel podle nějaké jednotné a univerzální zásady či procesních postupů. Stále však zůstává otázkou, zda tyto zásady a postupy lze použít opravdu v každém případě, za předpokladu, že si přejeme dosáhnout spravedlivého rozhodnutí.

Resumé

The liability of athletes for doping is not an easy topic from the legal science point of view. There could be find a connection between sport and law, but this thesis has shown that a clear conclusion on the existence of sports law would be helped by a comprehensive legal regulation of sport.

The liability of athletes for doping is usually a disciplinary responsibility and in the legal system, it could be included in the civil liability. Athlete's liability for doping usually arises under a contract in which the athlete, under threat of sanctions, undertakes to comply with anti-doping regulations and fair play rules. By signing such a contract, the athlete must count on bearing the consequences for its violation. In this context, we talk about the principle of strict liability of the athlete.

This thesis stated exactly what rights and obligations an athlete has after announcing a positive result from doping control. In disciplinary proceedings, an athlete has to prove how the prohibited substance entered into his body. In the absence of such proof, the said principle of strict liability enters into force. A decision issued by the relevant commissions based on this principle is not always completely fair to the athletes.

It is more than obvious that there should be a universal principle in the fight against doping or a universal procedural procedure used by sports organizations or courts. Nevertheless, in such cases, where a member of the athlete's team has been identified as having given the athlete the prohibited substance, the athlete should be completely unpunished and the principle of strict liability should not be applied in those cases.

Seznam použitých zkratek

ADV ČR – Antidopingový výbor České republiky

CAS - Arbitrážní soud pro sport

ČSPS – Český svaz plaveckých sportů

EPO - Erythropoetin

EU – Evropská unie

FINA - Fédération Internationale de Natation (česky Světová plavecká federace)

Kodex – Světový antidopingový kodex

Komise ČSC - Disciplinární komise Českého svazu cyklistiky

Komise ČOV – Komise Českého olympijského výboru

MHA - Methylhexanamin

MOV – Mezinárodní olympijský výbor

NAO – Národní antidopingová organizace

Směrnice – Směrnice pro kontrolu a postih dopingu ve sportu a České republice

UKAD – Britská antidopingová komise

USADA – Antidopingová komise Spojených států amerických

WADA – Světová antidopingová organizace

Seznam použitých zdrojů

Literární

Antidopingový výbor ČR. *O nás*. [online]. [cit. 29. listopadu 2020]. Dostupné z: <https://www.antidoping.cz/cs/kdo-jsme>.

Bílá kniha sportu. [online]. [cit. 6. listopadu 2020]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/sport/bila-kniha-o-sportu>.

Court of arbitration for sport. *History of the CAS*. [online]. [cit. 18. února 2021]. Dostupné z: <https://www.tas-cas.org/en/general-information/history-of-the-cas.html>.

MCARDLE, David. *Strict Liability and Legal Rights: Nutritional Supplements, Intent and Risk in the Parallel World of WADA*. [online]. [cit. 20. února 2021]. Dostupné z: <https://core.ac.uk/download/pdf/132200236.pdf>.

D'ADONNA, Dan. *Sun Yang 8-Year Doping Ban Overturned by Swiss Federal Tribunal*. In: *swimmingworldmagazine.com* [online]. 23. prosince 2020. [cit. 26. února 2021]. Dostupné z <https://www.swimmingworldmagazine.com/news/sun-yang-8-year-doping-ban-overturned-by-swiss-federal-tribunal/>.

DVOŘÁK, Jan, ŠVESTKA, Jíří, ZUKLÍNOVÁ, Michaela. *Občanské právo hmotné*. Svazek 1. Díl první: Obecná část. Praha: Wolters Kluwer, 2013. ISBN: 978-80-7478-326-5.

GÁBRIŠ, Tomáš. *International and European sports law: Textbook*. Bratislava: Vlastným nákladem, 2015. ISBN: 978-80-872080-2-8.

GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 6., aktualiz. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-454-1.

HAMERNÍK, Pavel. *Sportovní právo. Hledání rovnováhy mezi specifickou sportovní úpravou a platným právem*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2012. ISBN 978-80-87439-07-4.

JURKA, Helena. *Právní úprava profesionálního sportu v České republice a zahraničí*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. ISBN: 978-80-7552-883-4.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Otázky sportovního práva*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2008. ISBN: 978-80-7380-147-2.

KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Praha: C. H. Beck, 1995. ISBN: 80-7179-028-1.

KRÁLÍK, Michal. *Civilní a trestní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy*. Praha: Leges, 2016. ISBN: 80-7179-532-1.

KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001. ISBN: 80-7179-532-1.

KUBÍČEK, Jiří. *Sport a právo*. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-6040-1.

KUKLÍK, Jan. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012. ISBN: 978-80-87284-28-5.

KOCOUREK, Jiří. *Zákon o soudech a soudcích: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2015. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-292-2.

MAISNER, Martin, Petr DOUBRAVA, Jiří JANÁK, Barbora VLACHOVÁ a Michaela DOMBROVSKÁ. *Základy sportovního práva*. Praha: C.H. Beck, 2019. ISBN: 978-80-7400-744-6.

NUTREND – Příručka do kapsy. [online]. [cit. 20. února 2021]. Dostupné z: https://www.nutrend.cz/ImgGalery/Img1/Clanky/magaziny/prirucka_do_kapsy.pdf.

Ottův slovník naučný: illustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí. Praha: J. Otto, 1905.

PAULY, Jan ml. Několik zamyšlení nad smluvním právem ve sportu. *Právnícké listy*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. č. 1.

PAULY, Jan. K základním otázkám tzv. sportovního práva. *Právnícké listy*. Praha: Wolters Kluwer, 2018. č. 2.

PELC, Martin. *Dějiny sportu – od kuriozity k vědecké historii*. [online]. [cit. 12 listopadu 2020]. Dostupné z: https://www.slu.cz/slu/cz/projekty/webs/popularizace/postery-sylaby-publikace-1/poster/5-cyklus/0416_pelc.pdf/.

SÁDOVSKÝ, Stanislav. *Právní aspekty násilí ve sportu*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN: 978-80-246-1836-4.

Smlouva o právech a povinnostech při činnosti v reprezentačním družstvu České republiky v plavání.

Sport a Evropská unie. [online]. [cit. 6. listopadu 2020]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/sport-a-evropska-unie.aspx>.

Sport pro všechny v olympijském hnutí. [online]. [cit. 27. října 2020]. Dostupné z: https://www.olympic.cz/docs/osmus/sport_pro_vsechny_v_olympijskem_hnuti.pdf.

VLASÁK, Jiří. Emil Hekele dostal čtyři roky. In: roadcycling.cz [online]. 6. ledna 2021. [cit. 5. února 2021]. Dostupné z: <https://www.roadcycling.cz/clanek/emil-hekele-dostal-ctyri-roky>.

World anti-doping code. [online]. [cit. 15. února 2021]. Dostupné z: https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/2021_wada_code.pdf.

World anti-doping agency. *Who we are*. [online]. [cit. 26. listopadu 2020]. Dostupné z: <https://www.wada-ama.org/en/who-we-are>.

World anti-doping agency. *The Code*. [online]. [cit. 26. listopadu 2020]. Dostupné z: <https://www.wada-ama.org/en/what-we-do/the-code>.

Judikatura

Rozhodnutí CAS 2009/A/1870. World Anti-Doping Agency (WADA) v. Jessica Hardy & United States Anti-Doping Agency (USADA). [online]. [cit. 18. února 2021]. Dostupné z: <https://www.usada.org/wp-content/uploads/hardy-cas.pdf>.

Rozhodnutí CAS 2019/A/6148 World Anti-Doping Agency v. Sun Yang & Fédération Internationale de Natation [online]. [cit. 26. února 2021]. Dostupné z: https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/CAS_Award_6148_website.pdf.

Zákony a předpisy

Disciplinární řád Českého plaveckého svazu. [online]. [cit. 18. listopadu 2020]. Dostupné z:

<https://czechswimming.cz/index.php/dokumenty/dokumenty-a-rady-csps?jjj=1605724990294>.

Disciplinární řád Českého svazu cyklistiky. [online]. [cit. 21. února 2021]. Dostupné z: <https://adoc.pub/disciplinari-ad-sc.html>.

Evropská charta sportu. [online]. [cit. 27. října 2020]. Dostupné z: <http://www.cuscz.cz/files/291NjZ.pdf/>.

International Charter of Physical Education and Sport. [online]. [cit. 27. října 2020]. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000216489>.

World anti-doping code. [online]. [cit. 15. února 2021]. Dostupné z: https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/2021_wada_code.pdf.

Směrnice pro kontrolu a postih dopingu v České republice. [online]. [cit. 8. února 2021]. Dostupné z: <https://www.antidoping.cz/sites/default/files/Normy/Sm%C4%9Brnice%202021.pdf>.

Zákon č. 1/1993, Sb., Ústava České republiky.

Zákon č. 2/1993, Sb., Listina základní práv a svobod.

Zákon č. 87/1949 Sb., o státní péči o tělesnou výchovu a sport.

Zákon č. 60/2000 Sb., o ochraně olympijských symbolik.

Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu.